

LITIJSKI PREDILEC

SEPTEMBER 1978 — ŠT. 9

GLASILO DELAVCEV PREDILNICE LITJA

LETO XIX

Za nami je 92 let obstoja naše tovarne

9. september je naš praznik. Na ta dan v naši tovarni vsako leto izobesimo zastave, delavci občutimo rezultate dela prvega polletja, podeljene so jubilejne nagrade. Tradicionalno proslavo pa sestavlja svečano zasedanje delavskega sveta, na katerega povabimo tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij naše občine. Predsednik v svojem govoru spregovori o doseženih uspehih in nalogah, ki nas čakajo. Tov. Vinko Keržan, predsednik delavskega sveta, je na letošnjem svečanem zasedanju povedal:

Spoštovane tovarišice, tovariši, jubilaritje, dragi gostje!

Letošnjo 92. obletnico delovanja Predilnice Litija lahko praznujemo kot predvečer ponovne, doslej največje delovne zmage v zgodovini kolektiva, saj smo v teku dokončanja več kot 16 milijardne investicije. Zato je praznovanje toliko svečanejš.

Predsednik delavskega sveta, Vinko Keržan je dejal...

V preteklem letu, do današnjega praznovanja, smo že krepko zakoračili v realizacijo sprejetih srednjeročnih ciljev, na katerih moramo samo še vztrajati in poiskati nujne rešitve, sicer srednjeročni program ne bo zaključen, kot je potrebno. Denarna sredstva za realizacijo programa so že zagotovljena s pogodbami v višini več kot 2/3, računamo pa, da bomo uspeli zbrati denar še za slabo tretjino, in ob prihodnjem praznovanju našega praznika — drugače pa vsaj do konca leta 1979 — formalno predali v obratovanje zaključeno delo naše modernizacije.

Namenoma ne bom ponavljal podatkov in informacij iz urešničevanja srednjeročnega plana, saj ste vsi prisotni gotovo seznanjeni z objavami v našem mesečniku »Litijski predilec«, člani kolektiva pa še s tedenski-

mi informacijami, potem na zborih kolektiva, zborih samoupravnih delovnih skupin in preko samoupravnih organov. Največja pridobitev bo vsekakor odprava štiririzemskega dela, ki nam zaradi neprilagodljivosti povzroča mnogo fluktuacije delovne sile, s tem potrebo po uvažanju vedno novih delavcev v delo in tako izpadu ustrezne proizvodnje. Z novo tehnologijo, organizacijo dela, odpravljanjem ozkih grl, kar pogojuje še ostale zahteve, pa bomo pri nepovečanem številu zaposlenih (opozoril bi na pomanjkanje delovne sile!) utegnili proizvesti 8.650 ton enojne preje boljšega asortimana, in s tem boljšega finančnega uspeha. Tako si bomo za določeno obdobje izboljšali pogoje dela in sprostili kolektiv živčnosti ob manj izgubljenih nedeljah za osebno sprostitev in rekreacijo.

Obdobje zadnjega leta je bilo tudi čas pospešenega dograjevanja našega družbeno-ekonomskega in političnega sistema, čas usklajevanja vseh samoupravnih splošnih aktov z ZZD ter z njim pogojenimi novimi zakonskimi zahtevki. To je zahtevalo intenzivno vključitev v izdelavo novih ali popravljenih samoupravnih aktov tudi našega kolektiva, še posebno odgovorno

delo komisije za uresničevanje ZZD in tistih skupin oz. posameznikov, ki so bili zadolženi za pripravo novih rešitev. Delo smo skoraj v celoti opravili, pomanjkljivosti, ki jih je ugotovil družbeni pravobranilec samo-

vanje, ker je to usklajevalni proces daljšega obdobja. Objektivno danost je največkrat težko uskladiti z načelnimi zakonskimi rešitvami, oz. zahtevki.

Posebna delovna skupina Komisije za uresničevanje ZZD

Člani delavskega sveta

upravljanja, pa bomo na njegovo pobudo programsko odpravili do predvidenega roka v tem letu. Zavedamo se pomanjkljivosti, ki se še lahko pojavijo, predvsem pri ugotavljanju meril za neposredno osebno nagraje-

mora do konca tekočega leta pripraviti tudi obširno analizo o možnosti prehoda naše enovite DO v OZD. Vključila naj bi nove pogoje, ki se bodo porajali ob zaključenih investicijskih (Nadaljevanje na 2. strani)

Za njimi je dvajset let dela v naši tovarni

Za nami je 92 let obstoja naše tovarne

(Nadaljevanje s 1. strani)

delih. Zahteve za delo komisije so zelo težke, ker bo morala biti nezmotljiva, da zaradi napačnih ugotovitev kolektiv, in z njim širša družbena skupnost kasneje ne bi imela nepredvidenih težav. Ni naš namen trmoglaviti! Vendar so pretekle analize pokazale, da je od proizvodnje težko oddvojiti odgovarjajočo celoto, ki bi poslovala rentabilno in v smislu ZZD. Končno bo naša Predilnica še vedno ostala samo velika solo predilnica!

Sestavni del življenja v podjetju so tudi naše osnovne enote družbenopolitičnega dela kot je ZK, ZS in ZSM. Tudi za njih je bilo preteklo leto zahtevno. Prve zaradi priprav na republiški in zvezni Kongres ZK, druge organizacije pa zaradi priprav na predstoječi 9. kongres ZSS. Aktivno sodelovanje v predkongresnih razpravah je bilo, oz. je toliko zahtevnejše, ker z izidom ZZD, Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, sistema samouprav. planiranja od tov. Kardelja in drugih zakonov, stopamo na pot, ki jo bo šele življenje potrdilo ali korigiralo. Vsako oranje ledine pa je težko, zahtevno odgovorno in dolgotrajno.

Poleg stabilizacijskega programa, sprejetem na DS, za drugo polletje letošnjega leta, ter smernic in nalog pripravi, sprejemu in uresničevanju plana za leto 1979, ki vsebujeja najpomembnejše naloge in misli za naše uspešnejše bodoče delo, bi rad ponovno poudaril še nekaj elementov potrebnih kot spremljajoči del uspešnega zaključevanja investicijskih del in novih nalog.

Vse spremembe imajo dinamičen značaj, kar pomeni, da porajajo v medsebojni povezanosti nove kvalitete in nove spremembe. Tako bodo naše zaključene tekoče investicije porajale ali zahtevale nove pobude. Izboljšave so postale stalen proces, in preiti morajo v našo miselnost ter delovne navade. Tehnični napredek pa nujno spremlja tudi razvoj organizacije dela, ker sta to dva vida istega trenda na področju človeških prizadevanj.

Znanost in tehnika napreduje s tako hitrimi koraki, da jim je izredno težko slediti. Zato bomo ostali konkurenčni le, če bo naša vsakdanja skrb, kako med sodobno tehnologijo izbrati najboljše, in se z njo pravočasno opremiti. Vsako investicijsko naložbo ali drugo poslovno odločitev pa mora — razumljivo — pokrivati povpraševanje na trgu, oz. zagotovljeno tržišče. Ne samo z znanstveno analizo, temveč tudi z izredno mero poslušanja za prihodnje smeri gospodarskega in družbenega razvoja ter potreb tržišča, lahko pričakujemo uspešno poslovno politiko. Zato je toliko pomembnejša načrtna skrb za dovolj

strokovne kadre, za pravilno kadrovsko politiko. Tako bi morali tudi v bodoče odvajati velika denarna sredstva za akumulacijo, tekoče izobraževati delavca ob delu, da bo znal upravljati z novo tehnologijo, ker postane delavec iz pretežno fizičnega, vedno bolj umski delavec. Da bi poleg tolikih vlaganj stalno dvigali tudi naš življenjski in družbeni standard, skrbeli za boljšo delavčevo materialno in socialno varnost, pa bomo morali postati visoko produktivni, konkurenčni, tudi zunanjemu trgu. To pa moremo doseči le ob sodobni tehnologiji in izobraževanju, pravilni strokovni zasedenosti delovnih mest, pravilnem stimulativnem nagrajevanju posameznikov in delovnih skupin, podpiranju inovativne in kreativne dejavnosti v kolektivu, ter uspešno pritegnitvijo vsakogar zaposlenega v procesu načrtnega dela organizacije. Tako moramo s politiko kadrovanja najti ustrezno delo za ustreznega človeka, ker se v vsakem človeku skrivajo določene ustvarjalne lastnosti. Če bodo izkoriščene na pravem mestu, bodo dajale najboljše rezultate. Z razširitvijo samoupravljanja pa želimo povečati organizacijsko učinkovitost, izboljšati medsebojno komuniciranje, s tem razširiti krog angažiranosti, kar mora biti zadosten motivacijski faktor za pristnejšo in poglobljeno sodelovanje pri doseganju skupnih, in vzporedno z njimi individualnih ciljev. Menim, da le neposredno sodelovanje in soodločanje, ki rezultira v boljših ali slabših poslovnih rezultatih, more vzbuditi v človeku zavestno in odgovorno zavzetost. Tako človek tudi ne ostaja podaljšan avtomat avtomatiziranega dela, temveč postane ob proizvajalcu tudi upravljelec, dinamičen element proizvodno-gospodarskega procesa, in aktiven član socialistične družbe. Taka kolektivnost nujno pogojuje večjo iniciativnost pri delu. Občutek enakovrednosti v kolektivu pa zagnano neposrednost, večjo delavnost in funkcionalnost. Z osvojitvijo človeka namreč razumemo neposredno vključitev delavca v vse pomembne odločitve v delovni organizaciji, kot tudi celotnem družbenem življenju.

Pri tem igra izredno pomembno vlogo tudi dobro vpeljan informativni sistem, ki bo delavca tekoče seznanjal z vso problematiko in možnimi rešitvami teh problemov. Delovna organizacija mora postati sestavni del vsakodnevnih skrbi slehernega delavca, ker bo njemu, in posredno širši družbeni skupnosti dajalo toliko, kolikor bo on — samoupravno združen — v ubranem kolektivu nudil njej. Vživeti se moramo v prepričanje — in vsi zakoni so nam v pomoč — da bomo vedno pogostejše slišali besede; to je naše, zato je naša skupna skrb, ne, to je moje in to je tvoje; kvečjemu, to je moje delo in to tvoje delo, ki ga moramo opraviti za uspešno,

Člani delovne organizacije, ki so že dvajseto leto pri nas, so prejeli posebne nagrade — ročne ure.

svobodno združeno delo. Doseči optimalno soglasje pri postavljanju organizacijskih in delovnih ciljev pri članstvu delovnega kolektiva, to je garancija našega uspeha in pravilno zastavljene poti.

Ravno tako mora naše delo postati sestavni del življenja v krajevni skupnosti, aktivni soudeleženec — preko voljenih delegatov — v delu SIS in vseh zborov občinske skupščine, ker ugotavljamo, da je še pomanjkljivo. Vse to bogati naše gospodarsko, kulturno, duhovno in družbeno življenje, razširja poligon telesno kulturnega udejstvovanja, razrešuje probleme socialnega skrbstva, otroškega varstva in drugo. Mirno in varno življenje pa si moremo za-

gotoviti s pravilnim razumevanjem in aktivnim sodelovanjem v procesu družbene samozaščite. Smo elementi družbe, in le vsklajeno delo teh elementov mora roditi naš vedno lepši jutrišnji dan. Slabo in dobro si krojimo sami, v tem je rešitev vseh nastalih problemov.

Če bi sledili rasti našega podjetja skozi desetletja, bi lahko sleherni, ki je tu preživel večji del svoje delovne aktivnosti, trdil, da je v njem vloženo tudi več ali manj njegovega minutelega dela. Tako mu bo Predilnica ostala nepozaben spomin vseh lastnih odpovedi za njeno rast, in tudi prijeten spomin veselja ob zmagah. Ostala bo objekt njihovih naložb, kjer so se obrest obrestovale, ki so

Nekaj spodbudnih besed je povedal še predsednik skupščine občine Litijska, tov. Jože Drnovšek

pogojevale rasti njihovega življenjskega standarda, kot tudi družbenega standarda največjega dela prebivalstva občine Litija, ki so v njej dobili posredno svoj kos kruha z občinskimi odloki, danes pa v svobodni menjavi dela. Zato sem še posebno počaščen, da morem ob današnji priložnosti podeliti tistim delavkam oz. delavcem, ki ste preživeli dolgih 20 let pri delu v našem

kolektivu, spominske ure za vaš vloženi trud pri rasti delovne organizacije.

Dvajset let pridnega dela je dolga, 20 let življenja pa kratka doba, zato dovolite, da vam v imenu DS izrazim našo zahvalo, in želim, da bi se skupaj z nami še preostala leta do upokojitve počutili materialno in socialno vedno čvrsteje in srečneje v mirnem življenju brez vojn.

Dragi naši upokojenci!

Nekaj spodbudnih besed je povedal še predsednik skupščine občine Litija, tovariš Jože Drnovšek.

Za tem so prejeli člani delovne organizacije, ki so že dvajseto leto pri nas, posebne nagrade — ročne ure. Ti so:

Marija Blaj, Erna Blažič, Marija Ceglar, Terezija Donik, Anika Erjavec, Olga Izlakar, Zora Kazič, Ana Kralj, Marija Krašev, Rafaela Mele, Ana Merčon, Jožefa Mrzel, Frančiška Okorn, Ivanka Hauptman, Marija Povše, Milena Požun, Marija Rajner, Olga Rančigaj, Pavla Razoršek, Marjana Remec, Ana Skubic, Angela Sladovič, Marija Smrekar, Ana Vehovec, Ana Vičič, Joža Voje, Marta Zpan, Alojzija Zupančič, Ljudmila Štempihar, Jože Borštnar, Marjan Češek, Lojze Pavliha, Jakob Skubic, Anton Škrabanja, Stane Tomše.

Glavni del proslavljanja pa je vsekakor tradicionalno srečanje naših upokojencev. Prične se s kratkim kulturnim programom, temu pa sledi pogostitev. Na samem začetku pa vse navzoče upokojence pozdravi predsednik sindikata. V letošnjem pozdravnem govoru je tovariš Lojze Pavliha povedal:

Dragi naši upokojenci!

Spet smo se zbrali, da ob prijetnem srečanju obudimo spomine na dolgoletno delo v Predilnici Litija. Naša vsakoletna srečanja ob tovarniškem prazniku so postala že tradicionalna,

zato je prav, da ta navada ostane še naprej kot izraz hvaležnosti kolektiva Predilnice Litija za vaše delo.

V Predilnici Litija je veliko število delavcev, ki dolgo in stalno delajo v delovni organizaciji. Zato imamo veliko upokojencev, s katerimi tudi po upokojitvi ohranjamo tesne stike. Upokojenci imajo regresirano letovnjo v počitniških domovih in re-

Goste — naše upokojence — smo pristrčno sprejeli

gresirano prehrano v predilniški menzi. Stik z vami pa ohranjamo tudi s tovarniškim glasilom in vsakoletnimi srečanji delavcev in upokojencev. Spominjajte se, da smo že večkrat organizirali ogled tovarne, posebno kadar smo dosegli nove delovne zmage, nabavili nove stroje in spremenili notranjo podobo obratov.

V Predilnici Litija v letošnjem letu poteka največja investicija v zgodovini svojega obstoja. Zamenjali bomo večino starih strojev s sodobnimi in zgradili novo skladišče z mešalnico vlaken. To dokazuje, da tudi sedanjí delavci vedno mislijo vnaprej, na prihodnje rodove, ki bodo prevzeli v roke upravljanje delovne organizacije in nadaljevali tradicije fabriških družin.

Težko je pozabiti dolga leta v tovarni, posebno ko ste delali v veliko težjih razmerah, kakor so današnje. Sedanji rodovi na-

daljujejo delo, ki ste ga začeli že vi, zato so delovni uspehi in delovne zmage sedanjih delavcev, skupen rezultat vašega minulnega dela in sedanjih prizadevanj.

Vedno imamo pred očmi skrb za človeka, dvig produktivnosti dela in dograjevanje samoupravljanja.

Seveda ni mogoče v nekaj besedah povedati vsega, kar je bilo storjeno v kratkem času, odkar smo delavci prevzeli upravljanje tovarne v svoje roke. Napredek je viden iz dneva v dan, kljub težavam, ki jih ima v sedanjem času tudi naša delovna organizacija. Težave pa smo vedno znali premagati, tudi v hujših dneh in z večjim odrekanjem, zato smo prepričani, da bomo s prizadevanji vseh delavcev, prebrodili tudi sedanje.

Vaši gostitelji na današnjem srečanju so člani delavskega

(Nadaljevanje na 4. strani)

Po podelitvi nagrad se je pričel kulturni program, na katerem je nastopil moški pevski zbor Lipa iz Litije

Za nami je 92 let...

(Nadaljevanje s 3. strani)

sveta, sindikata in jubilanti z 20 let delovne dobe v tovarni. Želim, da se med njimi prijetneje počutite, in v razgovoru izmenjate pretekle in sedanje delovne in življenske izkušnje.

Za kratek kulturni program

smo na današnje srečanje povabili pevski zbor »Lipa« iz Litije, za zabavo pa ansambel »Glas« iz Litije. Želim vam prijetno počutje in zabavo v naši sredini kakor tudi, da se ponovno srečamo prihodnje leto, ko vam bomo pokazali obnovljeno tovarno.

Za ples in zabavo je poskrbel ansambel »Glas« iz Litije

O kulturnem programu, v katerem je sodeloval moški pevski zbor »Lipa« iz Litije, je kasneje napisal svoje vtise dirigent zbora, prof. Janez Žnidar:

Po podelitvi nagrad se je pričel kulturni program, na katerem je nastopil moški pevski zbor »Lipa«. Na sporedu so bile pesmi priljubljenih avtorjev, kot so: Marjan Kozina, Rado Simoniti, Peter Jereb, Uroš Krek, Radovan Gobec ter veliki mojster operne ustvarjalnosti, Giuseppe Verdi. Vse pesmi je pevski zbor izvajal z vso resnostjo in čustvenostjo, in dobil vse priznanje

od skoraj štiristotih. K temu so pripomogli novi pevci, ki se vključujejo v naše vrste. Zato naj velja gesto: »Človek, delo, kultura«, in naj se v bodoče uresničuje s tem, da so vrata pevskega zbora »Lipa« na stežaj odprta vsakomur, ki bi se želel vključiti ter prispevati, da bo »Lipa« zacvetela.

Med izvajanjem programa je bila med množico poslušalcev čudovita tišina, pozornost, kar da vedeti, da je pevski zbor »Lipa« z izvajanjem programa dosegel stik s poslušalci, ki je bistvenega pomena za oboje — izvajalce in poslušalce. Posebne aplavza so bili deležni solisti zbora: Tone, Mato in Karel. Da

so bile nekatere pesmi posebno efektne, pa je pripomogel s spremljavo na harmoniko solist-virtuoz, absolvent pedagoške akademije, Franci Žibert. Ta je, po mojem mnenju, litijski publiki še neznan, vendar bi lahko mnogo prispeval na glasbenem področju v Litiji. Zakaj v Litiji pravi, resnični glasbeniki ne najdejo pravega mesta?

Organizatorjem gre vse priznanje za brezhiben program, za razumevanje človeka, delavca, za humanost, plemenitost, socialnost, ki je bila pogojena z globoko čustvenostjo, ki je ganila mnoge navzočega v dno srca. Naj navedem samo nekaj izjav, ki sem jih slišal, ko sem šel od mize do mize med zlate mamice, častitljive može, med množice. Rekli so: 'Kurja polt mi je šla po telesu', itd. Sodim, da so bile izjave mnogih poslušalcev pristne, spontane, ljudske, brez primesi malomeščanstva. Kaj ni lepo biti med preprostimi ljudmi, kateri so željni duhovne hrane? Saj je moral pevski zbor »Lipa« na željo mnogih poslušalcev še dodatno

zapeti nekaj ljudskih, narodno občutenih pesmi.

In na koncu hvala lepa, pri srčna hvala vsem članom Predilnice za to lepo doživetje. Drugim podjetjem v Litiji so lahko za vzor! Poslanstvo, ki ga je Predilnica izvršila za jubilejni dan, je bil za mnoge navzoče pretresljiv, ter bo ostal dolgo nepozaben!

Po pogostitvi je za ples in zabavo poskrbel ansambel »Glas« iz Litije.

V očeh vseh prisotnih upokojencev se je iskriло zadovoljstvo. Ko so se razhajali, je bilo slišati: »Drugo leto spet pridemo! Na ta način smo se jim delno oddolžili za njihovo delo, ki so ga v svojem življenju prispevali naši delovni organizaciji. Ne smemo pozabiti, da so naši uspehi tudi njihovo delo.

M. M.

Proslava 150 - letnice tekstilne industrije Slovenije

Proslavo je pričel tov. Vinko Hafner, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije

V soboto, dne 16. septembra 1978, je bila v Ajdovščini osrednja proslava 150-letnice slovenske tekstilne industrije, v spomin na začetek obratovanja ajdovske »Cesarsko kraljeve privatno mehanične predilnice«, ki je bila prvi tekstilni industrijski obrat na Slovenskem.

Proslava je bila zamišljena kot široka manifestacija in skup vse slovenske tekstilne industrije, in je bila poleg proslave 40-letnice velike tekstilne stavke leta 1936, največji zbor slovenskih tekstilcev po osvoboditvi. Vse tekstilne delovne organizacije so poslane svojo delegacijo, delegacijo Tekstine kot domačina in jubilanta, pa je sestavljal celoten kolektiv.

V proslavo je bilo vključeno tudi srečanje borcev bivšega go-

riškega vojnega področja, ter krojačev in šivilj iz partizanskih delavnic.

Kot goste so na proslavo povabili tudi vodilne republiške funkcionarje, predstavnike tekstilcev iz vseh republik in pokrajin, stare zaslužne tekstilce, direktorje vseh slovenskih tekstilnih organizacij združenega dela, ter predstavnike iz domače občine. Skupno je bilo okrog 2500 delegatov in gostov. Proslave pa so se udeležili tudi prebivalci Ajdovščine ter širše okolice.

Slovesnosti so se začele ob 10.15 z odkritjem spomenika ob 150-letnici slovenske tekstilne industrije pred predilnico Tekstine.

Osrednja slovesnost je bila ob 11 uri na Titovem trgu. Proslavo

Tov. Pavle Ribič, naš upokojenec, je program popestril s svojim pridnim glasom

je pričel tovariš Vinko Hafner, predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije.

Po govoru so jubilanu, Tekstini, podelili odlikovanja predsednika republike, domicilnemu odboru komande goriškega vojnega področja pa listino o prevzemu pokroviteljstva Tekstine nad šiviljskimi in krojaškimi partizanskimi delavnicami na Primorskem. Slovesnost se je nadaljevala z recitalom, literarnimi utrinki s tekstilno tematiko, in končala z nastopom pevskega zbora Srečko Kosovel iz Ajdovščine.

Pred 9. kongresom ZS Slovenije

Delo našega sindikata

V sredo, 23. 8., so se sestali člani konference in osnovna organizacija sindikata naše delovne organizacije na razširjeni seji, kamor so povabili tudi predsednika medobčinskega sindikalnega sveta Lojzeta Mežnariča, sekretarja občinskega sindikalnega sveta Lojzeta Kotarja, predsednika občinskega sindikalnega sveta Vojka Bizjaka, članico republiškega odbora ZSS Silvo Arsev, in člana nadzornega odbora Pavla Korpivnikarja. Glavna točka dnevnega reda je bila: »Obrazložitev osnutka dokumentov 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije in osnutka statuta Zveze sindikatov Slovenije«.

Tov. Kotar je tolmačil naloge 9. kongresa zveze sindikatov, ki bo v Mariboru dne 25. in 26. oktobra 1978.

Kongres opozarja na probleme, ki jih bomo morali reševati v prihodnjem obdobju. Dejal je, da je čas med 8. in 9. kongresom sindikatov Slovenije značilen razvoj samoupravljanja in političnega sistema. Doseči moramo, da bo sindikat družbeno politična organizacija delavcev na vseh področjih in pobudnik obravnavanja socialne politike. Na podlagi sprejetih načrtov družbenoekonomskega in socialnega razvoja smo se zavzemali, da bi družbeni standard naraščal hitreje kot osebni in, da bi delavci odločali o družbeni reprodukciji.

Predsednik konference je predložil kratkoročen program dela sindikata v 3 bistvenih točkah, in sicer:

1. Analize možnosti nove samoupravne organiziranosti po TOZD

Formirana je delovna skupina z nosilcem nalog, ki bo obiskala nekaj podjetij nam sorodnih panog. Tam naj bi si nabrali nekaj izkušenj, ki jih bodo skušali prenesti v našo delovno organizacijo. TOZD-i bi omogočili vsem bolj neposredno odločanje in samoupravljanje.

2. Stabilizacijski ukrepi,

3. Zaposlovanje manj sposobnih delavcev;

O lažjem delu oziroma o delavcih z zmanjšano sposobnostjo za opravljanje dela in o delovnih invalidih smo v našem glasilu že večkrat pisali.

Napisali smo tudi, da je rešitev tega problema trd oreh in se zavedamo, da ga ne bomo rešili čez noč. Tendence gredo v tej smeri, da bi delavce, ki so bili iz proizvodnih del in nalog premeščeni na opravljanje del

Udeleženci proslave so se zadržali v Ajdovščini ves dan, saj je bilo še več prireditve; pol ure je igrala godba na pihala iz Prebolda, nato je na Titovem trgu nastopila folklorna skupina Tine Rožanc iz Ljubljane. Ob 16 uri je bila skupna modna revija slovenskih tekstilnih tovarn. V Domu kulture je bila odprta razstava izdelkov slovenskih tekstilnih tovarn, in razstava o dejavnosti partizanskih šiviljskih in krojaških delavnic na Primorskem. V večernih urah je na Titovem trgu igral za ples in razvedrilo, ansambel zabavne glasbe. M.

že toliko let nismo opravljale dela v proizvodnih oddelkih, bi nas lahko pustili pri ročnem zbiranju cev. Če bodo v današnje zbiralnico cev namestili stroje, bi nas preselili v bivšo stročnarno.»

Zaman Angela — zbiralka cev

Zamanova je le nekaj mesecev delala v oddelku. Kmalu se je pokazalo, da ji bombažni in sintetični prah škodujeta, zato je bila premeščena v stročnarno, kjer je bila takrat najnižja koncentracija prahu. Statusa delovnega invalida zaenkrat še nima, toda je že v invalidskem postopku za ocenitev.

»Ne morete si misliti, kako rada bi šla za stroje. Delo v oddelku je tudi mnogo bolj zanimivo. Še danes ne vemo, kaj bo z nami, ko bodo v ta prostor kjer zbiramo cevke namestili stroje. Najbolj pošteno bi bilo, da bi vse tiste delavke, ki smo bile v stročnarni, še vedno ostale pri tem delu.«

Avbelj Janez — zbiralec cev

»Delal sem v predpredilnici kot transporter predpreje. To delo mi je bilo všeč, in bi ga še rad opravljal, če bi imel zdrave noge. Če bom moral nazaj v oddelke predpredilnice, ne vem kaj bom delal, ker zame primerne sedečega dela v oddelku ni. Velik napor mi predstavlja že dolga pot, ki jo moram preho-

diti vsak dan od doma do službe. Če se bom vozil s šol-

skim avtobusom vsaj v eno smer, bo veliko lažje. Se vedno nimam priznane kategorije invalidnosti, čeprav je invalidski postopek že dlje časa v teku.«

Ceglar Franc — sortirec in nakladalec cev v predpredilnici

»Sem invalid III. kategorije. Čeprav dobim razliko od skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je zaslužek zelo slab. Zelo si želim, da bi lahko posluževal stroj, tako bi bil tudi osebni dohodek večji. Ne počutim se bolnega, zato bi rad posluževal stroj.«

Jelnikar Joža — zavijalka kopsov

»Kdor je res bolan, bi moral opravljati lažje delo. V sukalnici je bilo odprto novo delo pomožne previjalke. Zdi se mi, da to delo ni lažje, ker zahteva veliko pripogibanja, in ni primeren za zaposlitev delavk z obolenji hrbtenice, ali delavk, ki se zaradi obolenj v trebušni votlini ne morejo pogosto sklanjati. Večkrat se mi je zdelo, da bi lažje posluževale avtomatski previjalni stroj.«

Svoje mnenje sta nam povedala tudi Borut Komotar, ki je mojster rezerve v predpredilnici in Pavliha Lojze, predsednik konference sindikata Predilnice Litija.

»Večina bolnih delavk je premeščenih k rezervi,« je dejal Komotar. »Mislim, da bi lahko bolne delavce vključili v proizvodni proces s tem, da bi jih razbremenili norm, ali jim na kak drugi način olajšali delo za strojem. Ugotoviti bi bilo potrebno, kaj vse lahko bolni delavci kljub svoji bolezni še delajo. Če napiše zdravnik predlog, da mora delavka opravljati lažje delo, kot na primer čiščenje flyerskih cev, ti delavci največkrat nočejo opravljati nobenega drugega, tudi lažjega dela. Zdravnik bi moral dela, ki jih delavec še lahko opravlja bolje oziroma natančneje opredeliti, saj dobro pozna naš proizvodni proces.«

Pavliha Lojze pa je dejal:

»Problem lažjega dela je kompleksen in bi se zanj morali zavzeti ne samo vodje proizvodnega sektorja in strokovna služba delovne organizacije v sodelovanju z obratnim zdravnikom, ampak celotna delovna skupnost, družbeno politična organizacije in sindikalna organizacija. Še ko sem bil obratovodja v predilnici, smo se večkrat menili o tem, da bi v celem oddelku predilnice bombaža III. ali IV. zaposlili invalide in delavce z zmanjšano sposobnostjo za opravljanje dela. Delo naj ne bi bilo normirano, oziroma bi imeli samo okvirne norme. Delavke naj bi posluževale samo en stroj ali dva, če bolj zahtevnega dela ne bi zmogle.

Organizirali naj bi tudi nabiranje cev po oddelkih in izmenah. S tem bi razbremenili delo snemalk, ki so večkrat preobremenjene.«

(Nadaljevanje na 6. strani)

Delo sindikata

(Nadaljevanje s 5. strani)

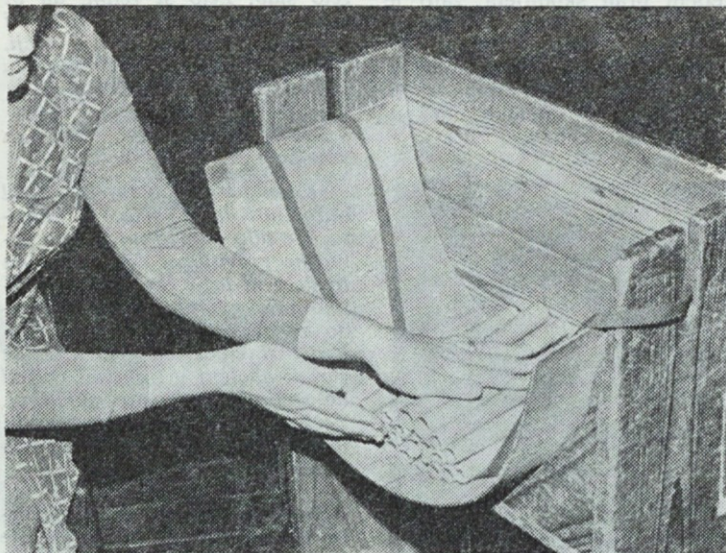
NOČNO DELO ŽENA

Sindikata se še vedno zavzema za dokončno ukinitve nočnega dela žena, vendar za sedaj to ni mogoče uresničiti. Korak naprej bo narejen, ko bo zaključena naša investicija, in bo ukinjeno štirizmerno delo v predpredil-

nici. Vprašanje nočnega dela žena pa bo ostalo še naprej na dnevnem redu. Trudili se bomo da končno tudi to težavo odpravimo, kot je to uspelo že prenekateri tekstilni tovarni.

Člane OO sindikata čaka v naslednjem obdobju veliko nalog. Dosti truda bodo morali vložiti, da bodo te tudi uresničene.

M. M., V. B.

Delo v zbiralnici cev

O osnutku pravilnika o delovnih razmerjih

Po določilih zakona o združenem delu morajo temeljne in druge organizacije združenega dela, poslovne skupnosti in organizacije poslovnega združevanja prilagoditi svojo organizacijo in uskladiti samoupravne sporazume o združevanju, druge samoupravne sporazume, statute in druge samoupravne splošne akte s tem zakonom v rokih, ki jih določajo programi za izvajanje določb zakona o združenem delu, najpozneje pa v dveh letih od njegove uveljavitve, t. j. do 12. 12. 1978.

Po programu izvajanja določb zakona o združenem delu, ki ga je sprejel DS in zbori v naši delovni organizaciji, so roki za sprejem pravilnika o delovnih razmerjih in drugih pravilnikov, ki zadevajo delovna razmerja, določeni in sicer v času od 30. 9. do 11. 12. 1978.

Delovna skupina in komisija za sestavo osnutka pravilnika o delovnih razmerjih je v času od junija do sredine septembra pripravila dva osnutka pravilnika o delovnih razmerjih in bo njen dokončni osnutek dala okrog 18. 9. 1978 v obravnavo izvršilnemu odboru in delavskemu svetu in če bo osnutek oz. načrt sprejet, bo šel v širšo obravnavo takoj po 25. 9. 1978.

V Litijskem predilcu smo objavili nekatere sestavke že v času od februarja do junija t. l., ki zadevajo delovna razmerja, o samem osnutku pravilnika pa ni bilo pisano, ker ga takrat še nismo imeli. Govora pa je bilo o spremembah urejevanja delovnih razmerij, ki jih je prinesel novi zakon o delovnih razmerjih. Tako bo sedaj lažje obravnavati osnutek pravilnika, ko objavljamo nekatera poglavja, ki neposredno najbolj zanimajo

delavce, tako o rednih dopustih, o plačanih odsotnostih (izrednih dopustih), disciplinski odgovornosti, disciplinskih ukrepih, odgovornosti za škodo, itd. Istočasno, ko bo obravnavan pravilnik o delovnih razmerjih, bomo obravnavali tudi pravilnik o varstvu pri delu, ki bo prinesel tudi nekatere spremembe.

Osnutek pravilnika o delovnih razmerjih obsega sledeča poglavja:

I. Splošne določbe

II. Sklenitev delovnega razmerja, ki zajema pogoje za sklenitev, opredelitev razvida del in nalog, oglaš, javni razpis, izbiro, poskusno delo, delovno razmerje za določen čas, pripravniki, razporejanje delavcev

III. Pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev, ki zajemajo uresničevanje posameznih pravic, obveznosti in odgovornosti, delovni čas, odmori počitke, dopuste, izobraževanje in štipendiranje

IV. Posebno varstvo, varstvo materinstva in pravice delavcev, ki skrbijo za otroke, varstvo mladine, starejših delavcev in invalidnih oseb

V. Disciplinska in odškodninska odgovornost delavcev, ki za-

jema splošne določbe, kršitve delovnih obveznosti, disciplinski postopek, itd.

VI. Odstranitev z dela (odstranitev od opravljanja določenih del in nalog in odstranitev iz delovne organizacije)

VII. Odgovornost delavcev za povzročeno škodo

VIII. Prenehanje delovnega razmerja

IX. Varstvo pravice

X. Posebne določbe

XI. Začasno in občasno delo

XII. Končne določbe.

Glede na že objavljene sestavke v litijskem predilcu o delovnih razmerjih po novem zakonu, se v tem sestavku omejujemo na snov, ki obravnava dopuste, izredne dopuste, kršitve discipline in disciplinskih ukrepov ter odgovornosti za škodo.

Po osnutku pravilnika o delovnih razmerjih ima delavec pravico izrabiti letni dopust ko mu preteče 6 mesecev nepretrganega dela, če delavec v koledarskem letu ne izpolni tega pogoja, ima pravico tudi do dopusta in sicer krajšega sorazmerno času prebitem na delu. Letni dopust traja kot doslej najmanj 18 dni in največ 30 dni v posameznem koledarskem letu, ne glede na to, če dela delavec poln delovni čas ali skrajšan delovni čas. Odmerjeni letni dopust delavcem, ki so stari najmanj 50 let in imajo:

a) najmanj 33 let delovne dobe, se podaljša za 3 dni

b) nad 33 let delovne dobe pa za 5 dni.

Ne glede na starost pa se letni dopust podaljša za 5 dni delavcem, ki imajo priznana 60 % in višjo telesno okvaro. V vseh primerih, ko je delavec star 50 let in se mu dopust podaljša za 3 oz. 5 dni, mu ne more pripasti daljši dopust kot 35 dni.

Npr. delavki z 32 let delovne dobe pripada 30 dni dopusta, če dela ponoči ji pripada še 2 dni dopusta, če ima dva šoloobvezna otroka ji pripada še dva dni, stara pa je 50 let, ji zato pripada še 3 dni dopusta, skupaj bi ji torej pripadalo 37 dni dopusta, vendar ji pripada glede na prej omenjeno določilo največ 35 dni dopusta.

Dolžina dopusta je odvisna od delovnih pogojev, kot so teža

dela, zahtevnost dela, vpliv dela, telesna in duševna napetost pri delu, starosti, socialnih in zdravstvenih razmer, od delovne dobe in drugih obdobj, ki se všttevajo v delovno dobo.

Tako bi pripadalo po osnutku pravilnika:

A) Letni dopust na delovno dobo:

od 6 mes.	do 2 let	18 dni
nad 2 leti	do 5 let	19 dni
nad 5 let	do 8 let	20 dni
nad 8 let	do 11 let	21 dni
nad 11 let	do 13 let	22 dni
nad 13 let	do 15 let	23 dni
nad 15 let	do 17 let	24 dni
nad 17 let	do 19 let	25 dni
nad 19 let	do 21 let	26 dni
nad 21 let	do 23 let	27 dni
nad 23 let	do 25 let	28 dni
nad 25 let	do 27 let	29 dni
nad 27 let		30 dni

b) Za delovne pogoje:

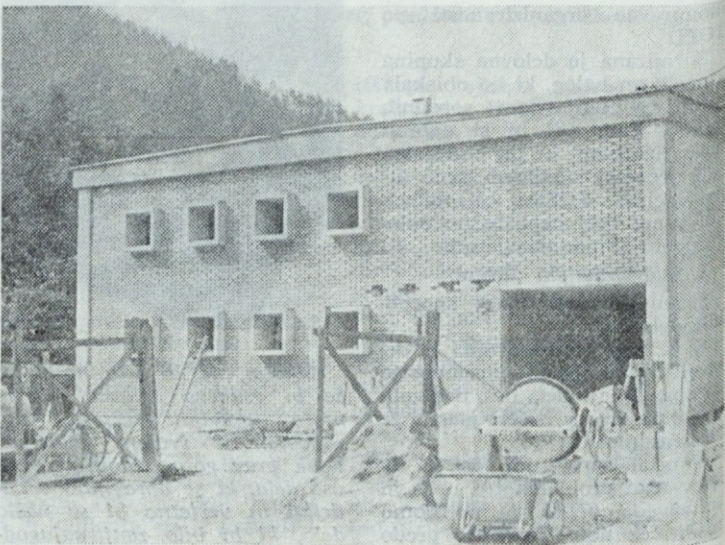
1. delavci v čistilnici odpadkov (pogoj, da delajo v tem oddelku najmanj 4 mesece v letu) 1 dan
2. delavec na villovu (pogoj, da dela pri teh delih najmanj 4 mesece v letu) 2 dni
3. delavci, ki delajo v nočnih izmenah (nočno delo najmanj 4 mesece v letu v turnusu) 1 dan
4. ženske, ki delajo v nočnih izmenah (nočno delo najmanj 4 mesece v letu v turnusu) 2 dni

C) Delovna mesta s posebnimi pooblastili, odgovornostjo in posebno duševno napetostjo

1. nad 5 do 10 let delovne dobe 2 dni
2. nad 10 do 15 let delovne dobe 3 dni
3. nad 15 let delovne dobe 4 dni

D) Matere z otroki:

1. za vsakega otroka do zaključenega obveznega šolanja 1 dan
- Do tega dopusta so upravičene tudi očetje, če sami skrbijo za otroke (samohranilci, vdovci, razvezani, itd.)
2. samohranilke in samohranilci (vdove, nezakonske, ločene, razvezane), če same skrbijo za otroke, do zaključenega obveznega šolanja za 1 ali 2 otroka dodatno 1 dan
- za 3 otroke in več 2 dni

Vzhodna in zahodna stena novega skladišča in predmešalnice vlakn je »olpešana« z opečnimi zidaki, in toplotno izolirana

E) Invalidi:

delovni, vojni in mirnodobski vojaški invalidi, ki imajo priznano invalidnost zaradi telesne okvare in tisti, ki so postali invalidi zaradi vojnih dogodkov med vojno ali po vojni:

30 % do 39 % 1 dan
40 % do 59 % 2 dni

F) Udeleženci NOV:

Nosilcem partizanske spomenice 1941 in španskim borcev pripada 30 delovnih dni dopusta ne glede na dobo zaposlitve, če so v rednem delovnem razmerju.

Ostalim aktivnim udeležencem NOV se prizna za najmanj 12 mesecev udeležbe še 2 delovna dneva dopusta, nato pa za vsake 6 mesecev še po 1 dan.

Delavcem, mlajšim od 18 let, se letni dopust poveča še za 7 dni, ne more pa trajati več kot 30 dni.

Delavec izrabljuje letni dopust praviloma v nepretrganem trajanju. Izjemoma lahko delavec izrabljuje letni dopust največ v treh delih, pri čemer mora en del trajati najmanj 12 dni, v naslednjih primerih:

1. kadar potrebe delovnega procesa tako zahtevajo (pomanjkanje delavcev v določenem obdobju leta, pomanjkanje surovin, težave pri prodaji proizvodov, itd.),

2. delavcu s šoloobveznimi otroki je potrebno zagotoviti najmanj polovico letnega dopusta v šolskih počitnicah, če to zahteva,

3. iz drugih opravičljivih razlogov na zahtevo delavca, o čemer sklepajo delavci delovne enote, v kateri delavec dela.

Pri sklepanju delovnega razmerja z novimi delavci odbor za delovna razmerja vztraja, da delavci pred nastopom dela izkoristijo letni dopust v prejšnji delovni organizaciji.

Izjemoma odbor za delovna razmerja skladno z zakonom sklepa, da lahko delavec del svojega dopusta ali ves dopust izkoristi v tej delovni organizaciji, če je delo tega delavca v delovni organizaciji tako nujno potrebno, da mora čimprej priti delati.

Delavec izrabljuje letni dopust za tekoče koledarsko leto do konca koledarskega leta, če ga nastopi ob koncu leta, ga nepretrgano nadaljuje v naslednjem koledarskem letu.

Čas odsotnosti z dela, ki se priznava v delovno dobo, se ne odbije od letnega dopusta.

Če delavec med trajanjem letnega dopusta zboli ali v drugih primerih, ko je delavcu priznana začasna odsotnost z dela zaradi bolezni, se mu ta čas ne všteje v letni dopust.

Delavec ima pravico do počitka ob praznikih SFRJ in ob praznikih SRS, ki so z zakonom določeni kot dnevi, ko se ne dela, kakor tudi ob tovarniškem prazniku.

Delavec ima pravico do odsotnosti z dela zaradi osebnih okoliščin s pravico nadomestila osebnega dohodka v naslednjih primerih:

1. ob sklenitvi zakonske zveze 2 dni
2. oče ob rojstvu otroka 1 dan

3. ob smrti očeta, matere, moža, žene, tasta, tašče, otrok, bratov ali sester, očima, mačehe, pastorki ali pastorka, polbrata, polsestre, posvojitelja, posvojenca ter delavca, ki je oskrbel pogreb 3 dni
4. prostovoljni krvoadalci 1 dan
5. ob elementarnih nesrečah (požar, povodenj, potres), ki so delavca močno prizadele do 3 dni
6. v drugih primerih sodelovanja delavcev pri kulturnih, družbenopolitičnih, športnih ali posebnih zdravstvenih akcijah do 7 dni
7. pri vpoklicu k vojaškim vajam, ki trajajo nad 10 dni 1 dan
8. pri vpoklicu na celodnevne vojaške vaje, imajo delavci nočni delovni čas pred vajo oz. po vaji, plačan 1 dan
9. pred odhodom na odslužitev ali doslužitev vojaškega roka 1 dan
10. za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje, ki je v interesu delovne organizacije tudi nad 7 del. dni

O vsakem posameznem primeru iz točk 5., 6. in 10. odloča odbor za delovna razmerja.

V izjemnih primerih, ki niso naštet, lahko odobri izredni plačan dopust do 7 dni odbor za delovna razmerja po lastni presoji. Delavec lahko uveljavlja varstvo pravic na DS.

V primerih, ko se zaradi nujnosti ne more prepustiti razsodbi odbora za delovna razmerja, odobrava tako odsotnost glavni direktor oziroma namestnik na podlagi obrazložene prošnje delavca in mnenja neposrednega vodje oddelka odnosno sektorja. Poročati o tem pa je treba na naslednji seji odbora za delovna razmerja.

Za odobravanje prej naštetih izrednih plačanih dopustov ni potrebno predlagati kakršnih dokazil, če so dejstva splošno znana organu, ki odobrava tak dopust, v primerih, ko ta dejstva niso poznana, pa mora delavec predložiti dokazila.

Če se prizade, ki bi mu pripadal izredni plačan dopust po tč. 3, ni udeležil pogrebnih svečanosti (zaradi oddaljenosti, tuje) mu tak dopust ne pripada.

V vseh primerih, razen strokovnega izobraževanja, sme izredni plačan dopust znašati v enem letu skupaj največ 7 dni.

Če nastopi eden od primerov iz prejšnjih točk in je delavec na bolezenskem dopustu, mu izredni plačan dopust v času bolezenskega dopusta ne pripada.

Delavcu lahko odbor za delovna razmerja odobri tudi odsotnost z dela brez nadomestila osebnega dohodka in sicer do 30 dni v koledarskem letu:

1. za udeležbo na prostovoljnih akcijah, razen mladinskih delovnih brigad, kjer je odsotnost plačana;
2. za nego in oskrbo družine, če delavec nima druge možnosti;
3. za strokovno pomoč pri drugih organizacijah, če le-te za to prosijo;

4. za primer ob elementarnih nesrečah na zasebnem posestvu, strokovno izpopolnjevanje ali izobraževanje v interesu delavca in drugi podobni primeri.

Delavcu lahko odobri odbor za delovna razmerja odsotnost z dela brez nadomestila osebnega dohodka tudi v trajanju nad 30 dni v primerih:

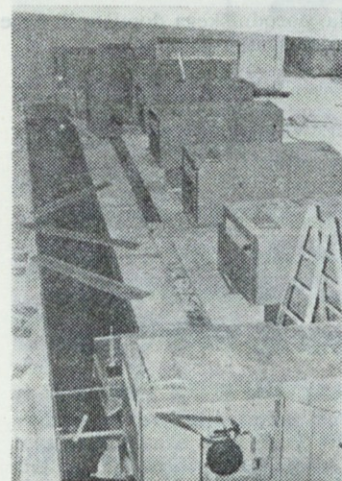
1. kadar gre za strokovno izpopolnjevanje ali izobraževanje, ki je v interesu delavca;

2. kadar ima delavec poseben interes in tehtne razloge za tako odsotnost (odstranjevanje posledic elementarnih nesreč, gradnje hiše, ki je pogorela in podobno, kulturno oz. športno udejstvovanje in podobno).

Odsotnost z dela brez nadomestila osebnega dohodka odobri:

— 1 dan, največ trikrat v letu, vodja oddelka oz. sektorja
— do 3 zaporednih dni, direktor sektorja

— več kot 3 dni do 7 dni, glavni direktor oziroma njegov namestnik na pismeno obrazloženo prošnjo delavca in na podlagi mnenja neposrednega oddelkovodje,

V novi predmešalnici vlaken so v polnem teku gradbena, plesarska, inštalacijska in montažna dela. Z medsebojnim sodelovanjem potekajo dela hitreje. Pri delih v višini je potrebno zagotoviti varne odre, za katere skrbijo delavci Gradmetala.

— nad 7 dni do 1 meseca, odbor za delovna razmerja prav tako na pismeno obrazloženo prošnjo delavca in na podlagi mnenja direktorja sektorja.

Za odsotnost z dela do 3 dni ni treba pismene prošnje prizadetega delavca, lahko pa nadrejeni vodja oddelka zahteva prošnjo oziroma ustrezen dokument, ki ga opravičuje do izostanka.

Odsotnost z dela nad 30 dni do 1 leta se lahko odobri, če obiskuje prizadeti šolo ali če odide na delo v tujino v okviru mednarodnega tehničnega sodelovanja, kolikor ta odsotnost ni vezana s strokovnim izpopolnjevanjem v korist delovne organizacije. Tako odsotnost odobrava delavski svet na obrazloženo prošnjo delavca.

Pri odobravanju odsotnosti z dela brez nadomestila je treba imeti v vidu, da taka odsotnost ne moti proizvodnega procesa,

poslovanje oziroma delo delovne organizacije.

Pri dopustih je treba poudariti, da je nekaj razlik, ki jih obsega dosedanja sporazum o medsebojnih razmerjih. Tako delavec ni imel dopusta, če je imel manj kot 6 mesecev delovne dobe, na delovno dobo se je dopust povečal na tri leta, začetni pa je trajal od 6 mesecev do šest let. Pri izrednih dopustih se je dopust povečal za 1 dan pri sklenitvi zakonske zveze, ob smrti sorodnikov velja sedaj za vse 3 dni, tj. ožje sorodstvo. Odpade tudi določilo, ko izredni dopust ni pripadal, če je bil delavec prost zaradi praznika, proste sobote in tedenskega počitka v primerih smrti svojcev. Novo je tudi, da pripada delavcu do 3 dni dopusta ob elementarnih nesrečah.

Disciplinska odgovornost

Delavec odgovarja za kršitve delovnih obveznosti disciplinsko in materialno. Kršitve so lažje ali hujše. Delavci so vzajemno in osebno odgovorni za vestno izpolnjevanje delovnih obveznosti v delovnem razmerju. Disciplinska odgovornost ostaja tudi, čeprav je bil prej izrečen zoper delavca kazenski ukrep oz. kazen za kaznivo dejanje. Lažje kršitve so zlasti takšne, ki nimajo hujših posledic, kot manjše zamude, slab in neprimeren odnos do dela, nepravčasna oddaja poročil in podatkov, itd. Hujše kršitve pa imajo večje posledice, lahko materialno in moralno škodo za delovno organizacijo, izdajanje poslovnih, vojaške tajne, vinjenost pri delu, neopravičeni izostanki od dela. Obravnavala jih disciplinska komisija tako lažje kot tudi težje na predlog določene osebe oz. organa kot individualnega poslovnega organa, direktorja sektorja, službe družbene kontrole. Zoper kršitelje se izreče disciplinski ukrep, kolikor niso posledice povsem neznatne ali da sploh ni dokazov za disciplinsko kršitev.

Disciplinska komisija lahko izreče naslednje ukrepe:

1. opomin
2. javni opomin
3. razporeditev na drugo delo oz. k drugi nalogi, kjer se zahteva ista ali neposredno nižja strokovna izobrazba oz. z delom pridobljena delovna zmožnost, vendar največ za dobo 1 leta,
4. denarna kazen do 10 % enomesečne akontacije OD
5. prenehanje delovnega razmerja.

Disciplinski ukrep denarne kazni in prenehanje delovnega razmerja se lahko izreče pogojno, tako da se odloži njuna izvršitev za določen čas, ki pa ne sme biti daljši od enega leta, računano ob pravomočnosti oz. dokončnosti izrečnega ukrepa s pogojem, da se ukrepa ne bosta izvršila, če delavec v tem času ne bo hujše kršil delovne obveznosti.

Ukrepa opomin in javni opomin se lahko izrečeta za lažje oz. hujše kršitve. Ukrep razporeditve na drugo delo pa se izreče proti kršitelju, da se prepreči, da bi opravljal delo, pri katerem je zagrešil disciplinsko

(Nadaljevanje na 8. strani)

O osnutku pravilnika o delovnih razmerjih

(Nadaljevanje s 7. strani)

kršitev. Denarna kazen se pa izreče le v primerih, ki jih določa zakon oz. pravilnik, če so ogrožena življenja delavcev ali njihova varnost ali če gre za materialne dobrine večje vrednosti in jih mora točno navajati pravilnik.

Prenehanje delovnega razmerja se lahko izreče samo za kršitve, ki jih določa podrobneje pravilnik in če so povzročile motnje v opravljanju nalog, povzročile materialne in moralne posledice z adelo organizacije, če se ponavljajo kršitve in podobno.

Odgovornost delavcev za škodo

O škodi, za katero odgovarja delavec, je bilo že govora v na-

ših sestavkih, zato samo poudarjamo nekatera določila in posebnosti. Delavec, ki namenoma ali iz hude malomarnosti povzroči delovni organizaciji škodo, jo mora povrniti.

Delavec odgovarja tudi za vsak prekoračen izmet v proizvodnji, če se v postopku ugotavljanja za odgovornost za povzročeno škodo ugotovi, da jo je delavec povzročil namenoma ali iz hude malomarnosti.

Predpostavljeni vodja, ki ugotovi, ali kako drugače zve, da je delavec povzročil škodo, mora o tem nemudoma obvestiti predsednika komisije za oceno škode, še prej pa zavarovati kraj nastanka škode in predmet škode, do prihoda komisije za oceno škode tako, da se vsi dokazi

ohranijo. Škodo lahko oceni tudi disciplinska komisija.

Pri odločanju in odmeri odškodnine ali o njenem morebitnem zmanjšanju ali celo opustitvi odškodninskega zahtevka upošteva disciplinska komisija zlasti stopnjo krivde, s katero je bila škoda povzročena, okoliščine v katerih je bila škoda storjena in še druge stvari. Potem šele izda ustrezen sklep o plačilu odškodnine. Kolikor je povzročitelj voljan plačati odškodnino, se lahko z njim komisija pomeni tudi o obročnem odplačevanju in se sklene dogovor, kolikor pa delavec odkloni plačilo odškodnine, predlaga delovna organizacija uveljavljanje odškodninskega zahtevka pred sodiščem združenega dela.

Če delavec utрпи škodo pri delu ali v zvezi z delom ima pravico zahtevati od delovne organizacije odškodnino, kolikor ni kriv sam. Za škodo, ki jo povzroči delavec na delu ali v

zvezi z delom, komu drugemu je odgovorna delovna organizacija. Oškodovanec pa lahko zahteva odškodnino neposredno od delavca, če jo je ta povzročil s kaznivim dejanjem. Delovna organizacija pa lahko zahteva povrnitev škode, ki jo je plačala komu drugemu, od delavca, če jo je ta povzročil namenoma ali iz hude malomarnosti.

K prednjim izvajanjem pripominjamo, da so navedeni osnovni ukrepi nekaterih delovnih razmerjih, ki jih je pripravila komisija in da bo lahko na obravnavi na izvršilnem odboru in delavskem svetu prišlo do kakšnih sprememb v predlogih. Te bomo objavili v informacijah. Pripombe pa bodo lahko dali delavci na zborih, lahko pa tudi pred zbori pismeno kadrovskemu oddelku v roko, ki bo še objavljen.

Zaželjeni bodo vsi koristni predlogi.

A. A.

Izostajanje zaradi bolezni

OD 1. 1. 1978 DO 30. 6. 1978

Zaradi nesreč na delu in izven dela, porodniškega dopusta in nege ožjega družinskega člana je v Predilnici dostj izostankov.

Tabela 1 - Prikaz izgubljenih delovnih dni po grupah obolenj in prikaz izgubljenih delovnih dni zaradi nesreč na delu, porodniškega dopusta in nege ožjega družinskega člana za obdobje od 1.1.1978 do 30.6.1978

OBDOBJE	1.1.78-31.3.78		1.4.78-30.6.78		SKUPAJ	
	zam.dni	%	zam.dni	%	zam.dni	%
1. b. gibalnega aparata	1073,8	19,0	1103,7	21,6	2177,5	20,1
2. b. dihalnega aparata	1506,3	26,6	626	12,2	2132,3	19,7
3. b. sečil in spolnih organov	416	7,4	627	12,2	1043	9,6
4. b. prebavil	424	7,5	394	7,6	818	7,6
5. nesreče izven dela	424,3	7,5	370	7,2	794,3	7,7
6. komplikacije nosečnosti	302,8	5,4	313	6,1	615,8	5,7
7. b. živcev in čutil	298,4	5,3	310,1	6,0	608,5	5,6
8. b. obtočil	168,9	3,0	378	7,3	546,9	5,1
9. neopredeljena stanja b.	234	4,1	280	5,4	514	4,3
10. duševne bolezni	264	4,7	238,3	4,6	502,3	4,6
11. ponovni pregled pri special.	113	2,0	168	3,3	281	2,6
12. benigne novotvorbe	178	3,1	85	1,7	263	2,4
13. b.kože in podkožnega tkiva	120	2,1	75	1,5	195	1,8
14. nalezljive in parazitane b.	50	0,9	98,6	1,9	148,6	1,5
15. b.krvi in krvotvornih organov	51	0,9	57	1,1	108	1,0
16. tuberkuloza	34	0,6			34	0,3
17. endokrene bolezni			27	0,5	27	0,2
SKUPAJ - bolezni	5658,5 (6,2%)	100%	5150,7 (5,7%)	100%	10809,2 (5,8%)	100 %
nesreče na delu - N	289,1	7,2	419	9,2	708,1	8,3
porodniški dopusti - NP	2990,8	74,6	3343,8	73,6	6334,6	74,1
nege družinskega člana - NS	728	18,2	779	17,2	1507	17,6
SKUPAJ - N+NP+NS	4007,9	100%	4541,8	100%	8549,7	100%
SKUPAJ - B+N+NP+NS	9666,4	10,6	9692,5	10,4	19358,9	10,5

Iz tabele je razvidno, da je bilo zaradi bolezni v prvem polletju tega leta zamujenih 10.809,2 delovnih dni ali 5,9 %. Ugotovimo lahko, da je bila odsotnost zaradi bolezni v prvem tromesečju nekoliko višja (0,5 %) kot v drugem tromesečju.

Po posameznih grupah obolenj izstopajo bolezni dihal, saj predstavljajo v obdobju od januarja do marca več kot 1/4 zamujenih delovnih dni zaradi bolezni. V drugem tromesečju pa so se obolenja dihal zmanjšala za več kot polovico.

Izredno veliko je tudi pogostost pojavljanje obolenj gibalnega aparata. V prvem tromesečju je bilo zamujenih 1073,8 delovnih dni,

v drugem tromesečju pa se je odsotnost še povečala in sicer za 29,9 delovnih dni. Za obolenja gibalnega aparata oboleva povprečno mesečno okrog 30 do 35 delavcev. Večina je zaposlenih v oddelkih predilnice in sukalnice.

Ta podatek je za nas zelo pomemben. Dobro vemo, da v tekstilni industriji ni priznanih poklicnih bolezni. To so vsa tista obolenja, ki so pogojena z opravljanjem dela. Stojče delo, prisiljeni položaji telesa, neprestano sklanjanje in stegovanje, neenakomerna obremenitev hrbtenice, so 4 tvorci, ki prav gotovo vplivajo na obolenja gibalnega aparata.

Pogosto se pojavljajo tudi obolenja prebavil. V prvem tromesečju je bilo zamujenih 424 delovnih dni ali 7,5 %, v drugem tromesečju pa nekoliko manj. Pri analizi smo opazili, da je večina teh delavcev zaposlenih v oddelku predilnice bombaža in sintetik.

Bolezni sečil in spolnih organov so se v drugem tromesečju precej povečale, saj je bilo zamujenih 211 delovni dni ali 4,8 % več kot v prvem tromesečju.

Samo zaradi bolezni je bilo v prvem polletju 5,9 % zamujenih delovnih dni. Če upoštevamo nesreče na delu oz. na poti in iz dela, je bilo zamujenih 6,3 % delovni dni; z upoštevanjem porodniškega dopusta in nege družinskega člana pa je bilo 10,5 % zamujenih delovnih dni.

Tabela 2 - Primerjava odsotnosti zaradi bolezni in nesreč na delu in na poti na delo, iz dela za obdobje od 1.1.1978 do 30.6.1978 in od 1.1.1977 do 30.6.1977

OBDOBJE	od 1.1.1978-30.6.1978		od 1.1.1977-30.6.1977	
	zam. dni	%	zam. dni	%
1. b. gibalnega aparata	2177,5	20,1	2166	18,3
2. b. dihalnega aparata	2132,3	19,7	1499	12,7
3. b. sečil in spolnih organov	1043	9,6	1715	14,5
4. b. prebavil	818	7,6	784	6,6
5. nesreče izven dela	794,3	7,4	1391	11,7
6. komplikacije nosečnosti	615,8	5,7	841	7,1
7. b. živcev in čutil	608,5	5,6	593	5,0
8. b. obtočil	546,9	5,1	433	3,7
9. neopredeljena stanja b.	514	4,8	239	2,0
10. duševne bolezni	502,3	4,6	431	3,6
11. ponovni pregled pri special.	281	2,6	272	2,3
12. benigne novotvorbe	263	2,4	86	0,7
13. b.kože in podkožnega tkiva	195	1,8	295	2,5
14. nalezljive in parazitane b.	143,6	1,5	94	0,8
15. b.krvi in krvotvornih organov	108	1,0	111	0,9
16. tuberkuloza	34	0,3	23	0,2
17. endokrene bolezni	27	0,2	95	0,8
18. maligne novotvorbe	-	-	780	6,6
SKUPAJ - bolezni	10809,2	(5,9) 100 %	11848	(6,5) 100 %
nesreče na delu	708,1	0,4	642	0,3
SKUPAJ bolezni+nesreče na delu	11517,3	6,3	12490	6,8

Tabela prikazuje primerjavo odsotnosti zaradi bolezni in nesreč na delu za prvo polletje letošnjega in lanskega leta. Ugotovimo lahko, da se je odsotnost v letošnjem letu zaradi bolezni zmanjšala za 0,6 %. Z upoštevanjem nesreč na delu pa se je odsotnost zmanjšala za 0,5 %.

Po posameznih grupah obolenj zelo izstopajo bolezni dihal, saj je bilo v letošnjem polletju izgubljenih 633 delovnih dni več kot v istem obdobju lani. Bolezni dihal predstavlja skoraj 1/4 vseh zamujenih dni zaradi bolezni.

Na sam vrh tabele so se v obeh primerjalnih obdobjih uvrstile bolezni gibalnega aparata. Sem prištevamo obolenja kosti, sklepov in vezivnega tkiva. Odsotnost je v letošnjem polletju v porastu.

Bolezni sečil in spolnih organov so se letos zmanjšale za 672 delovnih dni ali 4,9 %. Tudi nesreče izven dela je bilo občutno manj, saj je bilo v letošnjem šestmesečju zamujenih 597 delovnih dni manj kot v enakem obdobju lani.

Ugotavljam, da je socialno stanje novosprejetih delavcev, predvsem delavcev iz drugih republik vedno bolj ogroženo. Ni dovolj, da delavcu omogočimo samo prosto delovno mesto in s tem mesečni zaslužek.

Svetovna zdravstvena organizacija je podala definicijo zdravja, ki pravi, da je zdravje stanje popolnega fizičnega, duševnega in socialnega blagostanja in ne samo odsotnost bolezni in izčrpanosti.

Socialno blagostanje pa je stanje miru in varnosti, v kateri ima vsak človek brez razlike v rasi, veri, političnem prepričanju in spolu pravico do šolanja in dela, ki mu omogoča, da živi harmonično v zdravi okolici, ki mu daje sigurnost za primer bolezni, izčrpanosti in starosti.

Vprašajmo se, do kam smo prišli v našem delovnem kolektivu? Kaj vse od tega lahko nudimo našim delavcem?

Socialna delavka:
Vera Bric

Tabela 3 - Gibanje porodniškega staleža v Predilnici Litija v obdobju od 1.1.1978 do 30.6.1978

SKUPINA	I		II		III		IV		SKUPAJ			
	zam. dni	št. % del.	zam. dni	št. % del.	zam. dni	št. % del.	zam. dni	št. % del.	zam. dni	št. % del.	zam. dni	št. % del.
januar	130	2,3 5	240	2,5 15	461,7	5,6 22	132	1,7 7	963,7	3,0 49		
februar	96	2,1 4	346	3,9 18	411,1	5,4 21	79	1,1 4	932,1	3,1 47		
marec	108	1,8 4	358	3,7 14	520	6,1 23	109	1,3 5	1095,0	3,2 46		
april	93,11	7 4	354,33	9 17	477,1	6,1 24	138	1,8 6	1062,5	3,4 55		
maj	92	1,5 5	443	4,5 19	523	6,1 22	141	1,8 6	1199	3,5 52		
junij	57	1,0 3	463	4,9 18	411,3	5,0 18	151	1,9 6	1082,3	3,2 45		
SKUPAJ	576,11	7 0,3	2204,33	9 4,1	2804,2	6,7 42,6	750	1,6 6	6334,6	3,2 4,1		

Ker je PL pretežno ženski kolektiv, je bilo pričakovati, da bodo odsotnosti zaradi porodniškega dopusta predstavljale precejšnji delež zamujenih delovnih dni (3,2 %).

Po posameznih skupinah lahko ugotovimo, da je največ porodnic v III. skupini, kjer so pri analizi vključeni delavci zaposleni v sukalnici, vlagalnici, zbiralnici cev in rezervi sukalnice. Verjetno je % napram drugim skupinam višji zato, ker je precej nosečih delavk na lažje delo premeščenih v zbiralnico cev.

Povprečno je bilo v tem obdobju mesečno 49 porodnic ali 4,1 % od vseh zaposlenih. Najmanj porodnic (povprečno mesečno) je v I. skupini PP, čist. in rezerva PP. V tem oddelku pa so sicer zaposleni večinoma moški.

Ce porodniškemu dopustu prištejemo še zamujene delovne dni zaradi nege družinskega člana, lahko ugotovimo, da je bilo zamujenih 784,7 delovnih dni ali 4,1 %.

Tabela 4 - Prikaz povprečnega izostajanja z dela po vzrokih odsotnosti

vzroki izost.	zam.dni 1-6/78	Ø mes.	Ø št. del.	%	Ø zam.dni
bolezni	10015	1669,2	190	16,0	8,8
nesreča na delu	708	118,0	11	0,9	10,7
nesreča izven dela	794	132,3	14	1,2	9,5
porodniški dopust	6334	1055,7	49	4,1	21,5
nega dr. člana	1507	251,2	66	5,6	3,8
SKUPAJ	19358	3226,4	330	27,8	54,3

Tabela prikazuje povprečno izostajanje po vzrokih odsotnosti. V obdobju 1.—6. 1978 je bilo povprečno mesečno odsotnih 330 delavcev ali 27,8 %.

Zaradi blezni so se delavci zdravili povprečno 8,8 dni mesečno, zaradi nesreč na delu 1,9 dni več in zaradi nesreč izven dela 0,7 dni več. Vzrok za daljše zdravljenje je v tem, ker gre pri nesrečah navadno za težje telesne okvare, ki zahtevajo daljše zdravljenje.

Zaradi nege družinskega člana je izostalo povprečno 66 delavcev mesečno ali 5,6 % zaposlenih, vendar je povprečna dolžina staleža v primerjavi z drugimi vzroki odsotnosti nižja, samo 3,8 dni.

Kje vse bi lahko iskali vzroke za bolniški stalež?

Pogoji dela v naši delovni organizaciji niso najboljši. Neurejene klimatske naprave, ropot, hiter tempo dela, fizično naporno delo in nočno delo vplivajo na obolenost zaposlenih.

Verjetno ni slučaj, da je stalež v skupini, kjer so vključeni delavci, ki niso zaposleni v neposredni proizvodnji, nižji.

V porastu so tudi duševne bolezni (psihoze), saj so se v letošnjem polletju povečale za 2 %. Vedno hitrejši tempo življenja in dela govori o tem, da se bodo odsotnosti z dela zaradi duševnih bolezni z leta v leto večale.

Nesreče na naših cestah

Dne 17. 8. 1978 ob 6.25 je na železniškem prehodu na Zg. Logu potniški vlak zadel tovorni avto KR 266-34 naložen s 7 tonami kože. Posledica tega je kot kaže slika in za 400.000 din materialne škode na lokomotivi ter tovornem avtomobilu. V nesreči ni bil nihče poškodovan.

Kakšna je prometna varnost v občini Litija, nam prikazujejo tabelni prikazi za obdobje od 1.1.1978 do 31.8.1978.

Število prometnih nezgod, smrtno ponesrečene in poškodovane osebe

Skupaj:	S smrtnim izidom:	S telesno poškodbo:	Vse skupaj:	Mrtvi:	POŠKODOVANI:
					skupaj: hudo: lahko:
50	4	41	45	4	63 15 48

Število prometnih nezgod, smrtno ponesrečene in poškodovane osebe v naselju in izven

V naselju			Izven naselja		
Nezgod: smrtno in s tel. poškodbo	MRTVI:	POSLEDICE POŠKODBE: Hudo: Lahko:	Nezgod: smrtno in s tel. poškodbo	MRTVI:	POSLEDICE POŠKODBE: Hudo: Lahko:
32	2	10 32	13	2	5 16

Število prometnih nezgod, ki so jih povzročili otroci in mladoletniki

posledice pri teh nezgodah						
Število vseh nezg.	Mrtvi:	Poškodovani:	od 0 do 4 leta:	nad 4 do 7 let:	nad 7 do 14 let:	nad 14 do 18 let:
10	1	9	-	2	-	1 5

Smrtno ponesrečeni in poškodovani udeleženci v prometnih nezgodah od 1.1.78 do 31.8.78

Število nezgod: Smrtno ponesrečeni in poškodovani vozniki, pešci in potniki						
Vsi: os. svtomobil: mot. kolo: kolesa z mot.: pešci: potniki: kolesarji:						
Mrtvi:	4	4	1	2	1	
Poškodovani:	46	63	17	2	7	8 21 8

Obiskali so nas

Ogledali so si Postojnsko jamo

Pred vstopom v naš počitniški dom so naša dekleta vsakemu gostu pripela nagelj na prsa

Srečanje s predstavniki sindikata tovarne Krušik iz Valjeva, njihovimi monterji, ki v tem času montirajo nove stroje pri nas, in s predstavniki naše tovarne, je bilo v soboto in nedeljo, 9. in 10. septembra 1978, na dan tovarniškega praznika, v Novigradu — v našem počitniškem domu. Namen tega uradnega in prijateljskega srečanja je bil, da bi se sodelovanje med nami še bolj utrdilo, saj vemo, da bodo največji del sedanje naše investicije realizirali prav delavci te tovarne.

Sodelovanje s tovarno Krušik sega že v leto 1958. Takrat smo pri njih naročili prve prstančne stroje. Do danes smo kupili od njih okrog 70 takih strojev, sedaj pa imamo naročenih 50 novih prstančnih strojev, 4 flyerje, 9 raztezalk, 3 mikalnike za sintetiko, in 9 brezvretenskih predilnih strojev. Skupna vrednost

Tovariši iz Valjeva so obljubili, da bomo tudi v bodoče zadovoljni z njihovimi stroji

naročila je okrog 9,5 milijard starih dinarjev. Naša delovna organizacija predstavlja za tovarno Krušik enega največjih naročnikov — kupcev.

Pred štirimi leti smo jih obiskali v Valjevu, sedaj so nam ta obisk vrnil.

Goste smo popeljali v Postojno, kjer so si ogledali znamenito kraško jamo. Po ogledu smo se odpravili v Novigrad. Med vožnjo smo jim pripovedovali o zanimivostih naših krajev. Po naporni vožnji so se osvežili v toplem morju, nakar je pred večerjo sledil uradni del srečanja. Najprej je spregovoril predsednik sindikata tov. Lojze Pavliha, in predsednik delavskega sveta, tov. Vinko Keržan. Med ostalim sta poudarila, da smo s stroji tovarne Krušik zadovoljni. Tovariši iz Valjeva so bili te pohvale veseli in obljubili, da bo tako tudi naprej, saj sodelujejo z nami že od rojstva njihove tovarne. »Čas bi bil, da bi se naši delovni organizaciji pobratili«, je izjavil na koncu govornik iz tovarne Krušik.

Po izmenjavi daril, smo se še pomenkovali s prijatelji iz Valjeva do pozne noči, naslednje jutro pred slovesom pa še skupinsko fotografirali.

M. M.

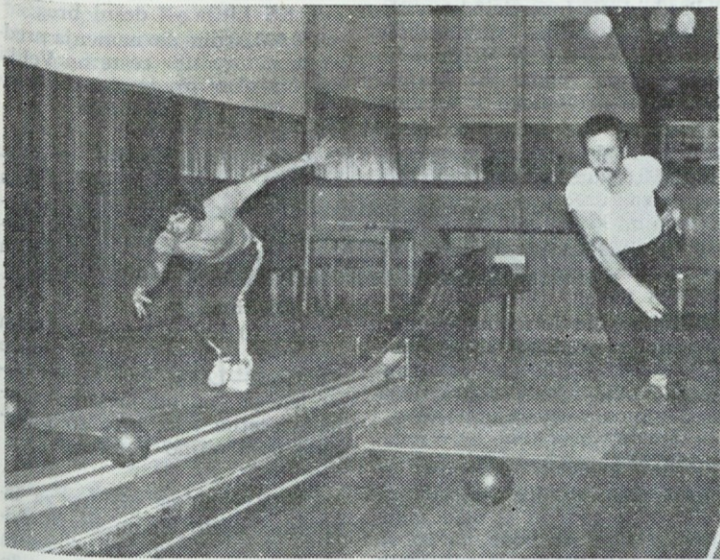
»Čas bi bil, da bi se naši delovni organizaciji pobratili,« je dejal govornik iz Krušika

Pred slovesom, posnetek za spomin

Tekmovanja ob našem prazniku

Tekmovanja v počastitev tovarniškega praznika so v letošnjem letu minila zelo skromno. Kegljanja, balinanja in streljanja se je udeležilo zelo malo tekmovalcev, tekmovalne v šahu pa je sploh odpadlo, ker se ga je udeležil le en tekmovallec. (Tekmovanje gasilskih desetih bomo izvedli do konca tega meseca.) Na teh prireditvah pa ni bilo niti ene ženske predstavnice, čeprav bi se jih, razen morda balinanja, lahko udeležile. Vemo na primer, da se odpravljajo ekipa naših predic na državno prvenstvo predic v Ajdovščino, kjer bodo tekmovali tudi v streljanju. Ali ne bi bilo naše strelsko tekmovalstvo kar dober trening? Morda je premalo povezave med komisijo za šport in ostalimi dejavnostmi? Vsekakor bo potrebno o tem razmisliti in pripraviti tudi ženski spol k podobnemu sodelovanju, saj je v naši delovni organizaciji zaposlenih kar tri četrtine žena.

Rezultati tekmovanj:

Tekmovanje v kegljanju (50 lučajev):

1. mesto Toni KOS	221 kegljev
2. mesto Jože VIZLAR	206 kegljev
3. mesto Hinko CELESTINA	195 kegljev

Tekmovanja se je udeležilo 5 tekmovalcev.

Tekmovanje v balinanju:

1. mesto predpredilnica II
2. mesto remont II
3. mesto predpredilnica I
4. mesto uprava
5. mesto vzdrževanje

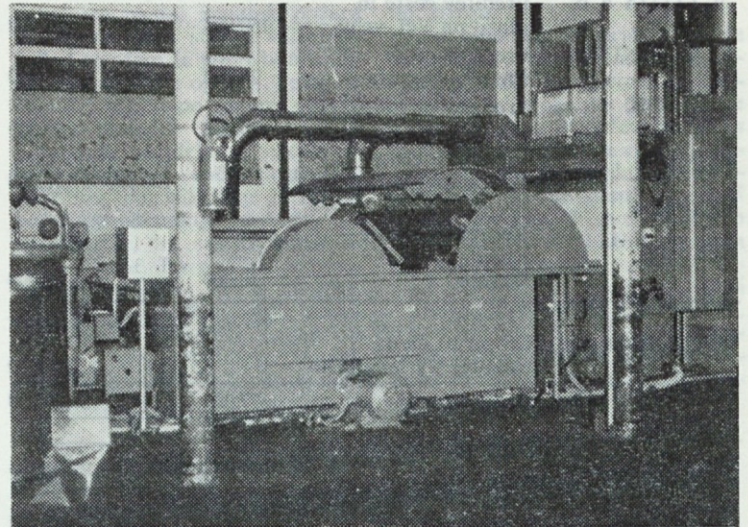
Tekmovanja se je udeležilo 15 tekmovalcev. Zmagovalno ekipo so sestavljali: Janko Kos, Mirko Bučar in Tine Lambergar.

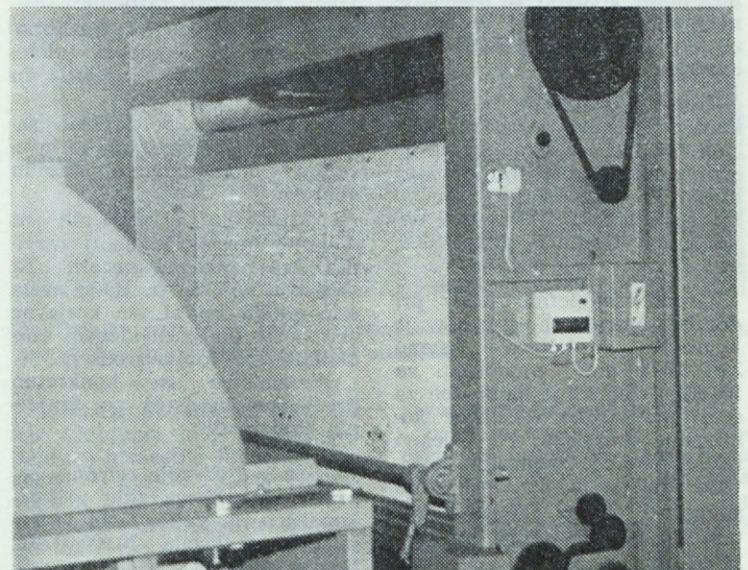
Tekmovanje v streljanju (100 krogov):

1. mesto Janko Kos	75 krogov
2. mesto Mirko Pintar	73 krogov
3. mesto Milan Škoberne	73 krogov
- Tekmovanja se je udeležilo 23 tekmovalcev.

M. M.

V čistilnici sintetike je stavljen v obratovanje nov mikalnik Hergeth. Mikalnik je tehnično popolnejši od 3 mikalnikov Hergeth, ki so že več let v obratovanju v naši delovni organizaciji. Nova konstrukcija mikalnika zagotavlja varno posluževanje, ker varnostne naprave omogočajo dotik delov telesa posluževalca z vrtečimi deli stroja. Z delovanjem uster naprave je zagotovljena dolžinska in težinska enakomernost.

Delitev sredstev za krajevne skupnosti

Prejeli smo predlog razdelilnika sredstev za financiranje nalog krajevnih skupnosti za letošnje leto. Člani delavskega sveta so na seji, dne 24. 8. 1978, obravnavali ta predlog in niso imeli pripomb, razen to, da ni prav, da sporazum o združevanju sredstev še ni bil objavljen v Uradnem listu SRS, ker to ovira dotok sredstev občanov, ki so zaposleni v drugih občinah. Objavljamo predlog razdelilnika po posameznih krajevnih skupnostih.

1. DOLE	cesta Ježevca—Kostanjevica	200.000		
	pokopališče Velika Goba	20.000	220.000	
2. GABROVKA	uređitev ceste za Tihabojo	100.000	100.000	
3. SAVA	uređitev ceste Sava—Ponoviče—Litija	320.000	320.000	
4. PRIMSKOVO	izgradnja vodovoda	50.000	50.000	
5. ŠT. POLJANE	uređitev ceste in mostov Volčja Jama	77.000	77.000	
6. V. ŠTANGA	uređitev ceste Št. Poljane—Štanga	100.000	100.000	
7. JABL. DOL.	uređitev ceste Breg—Gradiške Laze	233.000	233.000	
8. KOSTREVNICA	uređitev ceste Bajernik—Lupinica	400.000	400.000	
9. LITIJDA	uređitev ceste in plazu na Vel. vrhu	150.000	150.000	
10. POLŠNIK	uređitev ceste Pasjek—Sopota	70.000	70.000	
11. HOTIČ	uređitev odvodnjav. ceste Hotič—Loka	50.000	50.000	
12. VAČE	izgradnja ceste Podbukovje—Roviše	120.000	120.000	
13. RIBČE	uređitev ceste Vernek—Jesenje—Ribče—Prekar—Dašnik	10.000	10.000	
		677.000	1.223.000	1.900.000
14. Za investicije v KS po 10. členu SS — 15 % od investicij t. j. približno			200.000	
		677.000	1.223.000	2.100.000

OBRAZLOŽITEV RAZDELILNIKA

Predvidena masa sredstev, ki naj bi jo združili delavci v OZD, ustanovah in drugih samoupravnih organizacijah je bila določena na osnovi lanskoletnega dotoka, ki je bil cca 1.400.000,00 dinarjev. Ker se v letošnjem letu povečuje prispevek iz 300,00 na 500,00 din na zaposlenega se planira dotok sredstev za financiranje nalog krajevnih skupnosti za leto 1978 v višini 2.200.000,00 dinarjev.

Komisija je pristopila k izdelavi razdelilnika tako, kot določata 9. in 10. člen samoupravnega sporazuma o financiranju nalog krajevnih skupnosti v občini Litija za obdobje 1976—1980 objavljen v Uradnem listu SRS, št. 9/77.

Zaradi vsakoletnih težav pri dotoku omenjenih sredstev je komisija razdeljevala samo 2.000.000,00 din, zmanjšan za 100.000,00 din, ki je namenjen za delovanje strokovne službe komunalne skupnosti. Pri izdelavi razdelilnika je komisija predvsem upoštevala plane krajevnih skupnosti občine Litija in pri tem upoštevala prioriteten red, ki je bil razviden iz samih planov krajevnih skupnosti in sicer:

1. uređitev krajevnih poljskih poti v makadamske ceste, da bo omogočen avtobusni prevoz do vasi

2. izgradnja vodovoda v posameznih krajevnih skupnostih

3. sofinanciranje modernizacije občinskih cest

4. vzdrževanje cest in mostov

Komisija je po omenjenih kriterijih in na osnovi planov krajevnih skupnosti razdelila:

1. 677.000 din po 9. členu samoupravnega sporazuma za vzdrževanje komunalnih objektov in naprav.

2. 1.223.000 din po 9. členu samoupravnega sporazuma za investicije v komunalne objekte in naprave.

3. 200.000 din predvidenih za dodatne investicije manj razvitih krajevnih skupnosti. Ta sredstva naj bi se dodeljevala šele potem ko bi vse krajevne skupnosti po predvidenem razdelilniku že dobila sredstva.

Obrazložitev za konkretno predlagana sredstva po krajevnih skupnostih:

1. KS Dole
— Za vzdrževanje oziroma popravilo kamnitega zidu pri pokopališču na Veliki Gobi je komisija predlagala 20.000,00 din. Stanje opornega zidu je zelo slabo in se že ruši, zato ga je

nujno sanirati, sredstva so za sanacijo občutno premajhna vendar bodo krajani v veliki meri sodelovali

— 200.000,00 din je namenjenih za uređitev krajevne ceste od Ježevca do Kostanjevice v dolžini cca 5 km. Cesta je v tako slabem stanju, da praktično ni prevozna, kar pomeni, da Kostanjevico z Dolami oz. do Ježevca povezuje kolovozna pot. Stanje je nevzdržno, saj v tem predelu živi cca 150 ljudi, do katerih mora tudi zdravnik pešati do 2 uri, prav tako pa vsakodnevno pešajo tudi otroci, ker jih prevoz čaka šele v Ježevcu. Z uređitvijo ceste bi se lahko podaljšala tudi šolska proga in omogočil hitrejši napredek kraja s tem pa bi dosegli tudi ohranitev domačij.

Predvideno investicijsko vzdrževanje oziroma preuređitev kolovoza v cesto je vrednoteno znatno več, vendar bi krajani tudi sami pripomogli k uređitvi ceste.

2. KS Gabrovka:

100.000,00 din namenjenih predvsem za uređitev ceste proti Tihaboju, ki je v zelo slabem stanju in je potrebno navoziti večje količine gramoza.

3. KS Sava:

320.000,00 din je namenjenih za investicijo uređitve ceste Sava—Ponoviče—Litija z asfaltiranjem. Dela bodo opravljena predvidoma v letošnjem letu.

4. KS Primskovo:

V tej krajevni skupnosti si prizadevajo uređiti zajetje za vodovod z vodi in si tako zagotoviti stalen vir vode, za to se planira 50.000,00 din iz združenih sredstev. Ostalo bodo prispevali krajani.

5. KS Štangarske Poljane:

77.000,00 din se namenja predvsem za večja vzdrževalna dela na cesti in mostovih.

6. KS Velika Štanga:

100.000,00 din je namenjenih za prestavitev dela cestne trase Št. Poljane—Štanga, ker ima dosedanja trasa prevelik vzpon in

je zaradi tega v zimskem času težko prevozna.

7. KS Jablaniška dolina:

V tej krajevni skupnosti se načrtuje uređitev občinske ceste Breg—Gradiške Laze za kar se letos načrtuje 233.000,00 din. Uređitev ceste bo vključevala tudi asfaltiranje. Cesta je prometno precej obremenjena, tako da je zaradi tega nujno potrebna uređitev s položitvijo asfalta.

8. KS Kostreznica:

400.000,00 din se tej krajevni skupnosti namenja po srednje-ročnem planu uređitve občinskih cest in sicer predvsem za odplačilo že najetih kreditov za modernizacijo ceste Bajernik—Lupinica, ki je bila delno izvedena v letu 1977, v letošnjem letu pa bo dokončana.

9. KS Litija — desni breg:

150.000,00 din se namenja predvsem za uređitev ceste na Veliki vrh in sicer predvsem za sanacijo plazu pri Zupančiču.

10. KS Polšnik:

70.000,00 din se načrtuje predvsem za večja vzdrževalna dela na občinski cesti Pesjek—Sopota. Na cesto je potrebno navoziti večje količine gramoza in uređiti odvodnjavanje.

11. KS Hotič:

50.000,00 din je namenjenih za uređitev odvodnjavanja ceste Sp. Hotič—Loka, ker zaradi neurejenega odvodnjavanja propada cestno telo, zato so planirana dela nujno potrebna.

12. KS Vače:

120.000,00 din se planira za izgradnjo ceste Podbukovje—Roviše, ki bo omogočila občanom iz tega področja povezavo do Vač in kasneje povezavo z občino Zagorje. Pri sofinanciranju sodelujejo Gozdno gospodarstvo, občina Zagorje in krajani. Predvidena investicija je ocenjena na 450.000,00 din. Dela se že izvajajo in sicer je izvajalec del JLA.

13. KS Ribče

10.000,00 din je namenjenih predvsem uređitvi ceste Vernek—Jesenje in Ribče—Prekar—Dašnik.

Tako smo porabili sredstva za krajevne skupnosti:

KS	1975	1976	1977	Skupaj
1. Dole	120.000			
2. Gabrovka	20.000	110.000	149.000	399.000
3. Kresnice	50.000	175.000		225.000
4. Jevnica			100.000	100.000
5. Sava	20.000	166.000	50.000	236.000
6. Vintarjevec	20.000	83.000	250.000	353.000
7. Primskovo	90.000	81.000	170.000	341.000
8. Štang. polj.	30.000	25.000	30.000	85.000
9. Vel. Štanga	160.000		15.000	175.000
10. Jabl. dol.	10.000	30.000	65.000	105.000
11. Šmartno			40.000	40.000
12. Litija d. b.			50.000	50.000
13. Litija l. b.		199.000	30.000	229.000
14. Kostreznica	10.000		160.000	170.000
15. Polšnik		107.000	200.000	307.000
16. Hotič	50.000	90.000	40.000	180.000
	190.000	41.000		136.000
17. Vače	1/2	200.000		295.000
18. Ribče	1/2		10.000	10.000
	770.000	1.307.000	1.359.000	3.436.000

Poškodbe v avgustu

1. **Ljubica Rak** se je peljala z avtobusom iz službe proti domu. V vasi Spodnji Log je stopila s stopnice avtobusa na skrajni desni rob ceste, in si je zaradi visokih pet obušala spodnjo gleženj leve noge.

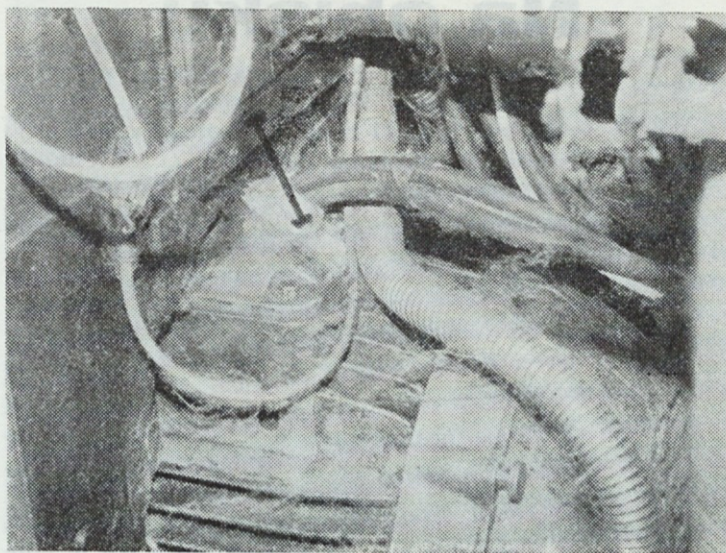
2. **Alojzij Obolnar** je z ročnim vilicarjem peljal dva pločevinasta zaboja (kontejnerja) od dvigala v predilnico sintetičke. Ko je pri predilnih strojih z rokami potegnil kontejner proti sebi, se je ta zaradi manjkajočega podstavka zasukal, in ga udaril v čelo.

3. **Albina Marinčič** je na predilnih strojih po snemanju preje prisukovala na cevke bombažno prejo. Ko se je ognila stropnemu nosilcu, ji je na podu spodrsnilo. Pri padcu si je poškodovala zapestje leve roke.

4. **Alojzija Zupančič** je pri tgaču predpreje potisnila z rokami zgornjo plast predelanih vlaken v voziček. Zaradi manjkajočega kolesa na vozičku se je voziček nagnil, in z robom pritisnil poškodovanki prstanec leve roke ob ogradje stroja, ter ji ga poškodoval.

5. **Anica Klanšek** je po snemanju kopsov preje vključila prstančni stroj v obratovanje. Pri nastavitvi prstančnega voza dvizžno kljuko ni porinila do kraja v sedišče, ker se je bala, da bo z ročico kljuke zadela ob skriviljen rob zaščitnih vrat pogona stroja. Med dvigom prstančnega voza ji je kljuka spodletela. Kazalec desne roke je pritisnila ob spodnji rob vretena in ji ga poškodovala.

F. L.

Elektromotor z vodnikom na sukalnem stroju ALLMAT, kjer je nastal zaradi drgnjenja kratek stik

PRIŠLI - ODŠLI

Prišli:

1. 8. 1978 **Vlasta CILENŠEK**, Litija, Prvomajska 2 — kadrovsko splošni sektor

1. 8. 1978 **Anton PRIMOŽIČ**, Litija, Grbinska 14 — kadrovsko splošni sektor

2. 8. 1978 **Metoda RENKO**, Litija, C. Dušana Kvedra 1, — čistilna kolona predpredilnice

14. 8. 1978 **Olga KERNČ**, Šmartno, Šmartno 127a — čistilna kolona predpredilnice

9. 8. 1978 **Andrej MESIČEK**, Litija, Prvomajska 2 — predilnica bombaža, rezerva

17. 8. 1978 **Ivana BRUNČEK**, Šmartno, Vintarjevec 25 — predilnica bombaža 3. izmena

21. 8. 1978 **Riva GJUKAJ**, Zagorje, C. zmage 59 — predilnica sintetičke, 3. izmena

21. 8. 1978 **Darja KOTAR**, Polšnik, Velika Preska 5 — čistilna kolona predilnice bombaža

21. 8. 1978 **Egon VOVK**, Litija, Gubčeva 4 — čistilnica odpadkov

22. 8. 1978 **Ferkija FERIZOVIČ**, Zagorje, C. zmage 59 — predilnica sintetičke 3. izmena

24. 8. 1978 **Hasnija AVDIČ**, Litija, Predilniška 6 — predilnica bombaža, 3. izmena

28. 8. 1978 **Slavko JOLIČ**, Šmartno, Zavrstnik 1a — predilnica bombaža, rezerva

28. 8. 1978 **Peter ŽIŽEK**, Šmartno, Zavrstnik 1 — predilnica bombaža, rezerva

28. 8. 1978 **Danilo URBANIJA**, Zagorje, Kisovec 111 — predilnica sintetičke 1. izmena

29. 8. 1978 **Mara RANISAVLJEVIČ**, Šmartno, Šmartno 15 — predilnica bombaža 1. izmena

30. 8. 1978 **Jožef POTISEK**, Šmartno, Lupinica 2 — čistilnica, 3. izmena

Odšli:

7. 8. 1978 **Majda ZADRAŽNIK**, Primskovo, Gradišče 12 — predilnica, rezerva — pismeni sporazum (odpoved delavca)

19. 8. 1978 **Martin JERINA**, Litija, Prvomajska 3 — predilnica bombaža 2. izmena — potek pogodbe za določen čas

26. 8. 1978 **Emil LAPORNIK**, Litija, Trg na Stavbah 14 — montaža strojev — odhod v JLA

26. 8. 1978 **Janez CIRAR**, Prežganje, Reka gozd 24 — sukalnica 1. izmena — odhod v JLA

17. 8. 1978 **Marija PONIKVAR**, Trbovlje, Nasipi 4 — sukalnica 2. izmena — pismeni sporazum (odpoved delavke)

31. 8. 1978 **Ivan BERČON**, Litija, Rozmanov trg 14 — mehanična delavnica — pismeni sporazum (odpoved delavca)

30. 8. 1978 **Milka LUŠINA**, Dole, Gornje Jelenje 9 — čistilna kolona predpredilnice bombaža — pismeni sporazum (odpoved delavke)

Delavci, premeščeni na druga dela in naloge v mesecu avgustu 1978

15. 8. 1978 **Dragica ČRČEK**, čistilka strojev II pri čistilni koloni predpredilnice, premeščena na dela in naloge snemalka kopsov v predilnico bombaža 3. izmena

21. 8. 1978 **Ivanka BUČAR**, snemalka kopsov v predilnici sintetičke 2. izmena, premeščena na dela in naloge čiščenje raztezal pri rezervi predilnice bombaža

4. 8. 1978 **Janez REMEC**, vodja izmene v predilnici, premeščen na dela in naloge mojster v predilnici bombaža rezerva

22. 8. 1978 **Zdenka ROŽMAN**, čistilka strojev pri čistilni koloni predilnice bombaža, premeščena na dela in naloge snemalka kopsov v predilnico sintetičke 2. izmena.

M. Šraj

Znetek požara na sukalnem stroju »ALLMAT«

30. 7. 1978 je ob 8.05 v oddelku sukalnice nastal zanetek požara na 5 sukalnem stroju »Allmat«.

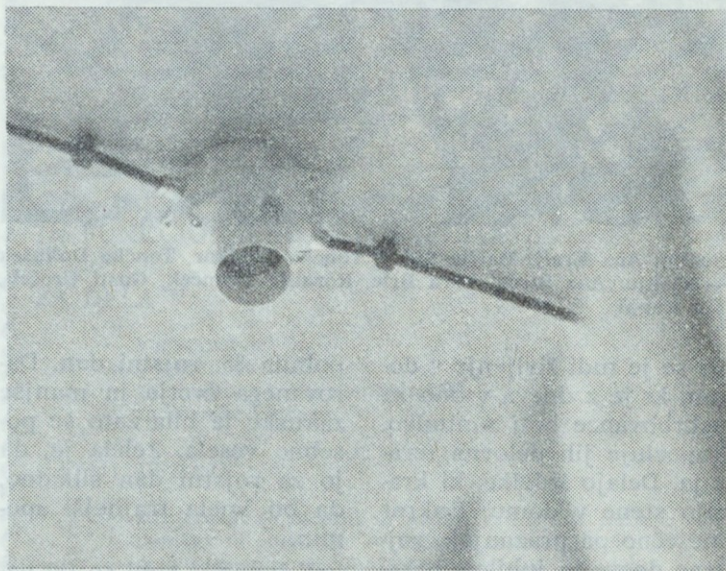
Pod strojem je gorel bombažni prah pomešan z ogljem. Požar je nastal 5 minut po zagonu stroja, t. j. po malici.

Zanetek so delavci sukalnice, s pomočjo 3 ročnih gasilnih aparatov, pogasili. Ker je nastal požar po snemanju navitkov sukanje preje, na sukani preji ni večje škode. Po analizi požarov je bil ugotovljen vzrok zanetka.

Prednjo in zadnjo stran sukalnega stroja »Allmat« poganjata ločeno 2 elektromotorja. Dovodni vodniki k elektromotorju so zunaj za pogonskim kolesjem

stroja. Na fotografiji je viden na ohišni prečni izrez do katerega se da s pomočjo regulirnega vijaka dvigniti elektromotor in s tem napeti jermen jermenice, ki poganja glavno gred desne strani stroja.

Do zanetka je prišlo, ko je vzdrževalec strojev namestil nekoliko prekratek jermen na jermenico, ki poganja gred desne strani stroja. Vzdrževalec je s pomočjo regulirnega vijaka dvignil elektromotor v skrajno zgornjo lego, ki je stisnil dovodni kabel preseka 10 mm², ob rob ohišja stroja. Med obratovanjem je zaradi vibracije motorja nastal na vodniku kratek stik, ki je zaradi iskre povzročil zanetek. Ob kratkem stiku je 80 A varovalka na razdelilni tabli pregorela in izključila stroj iz obratovanja.

Javljalniki požara so pod stropom skladišč montirani v 2 linijah, ter zvočno in vizualno vezani na vratarnico

Industrijsko montažno podjetje Ljubljana je v mesecu septembru namestilo javljalnike požara v zgradbi predmešalnice vlaken.

Delovna organizacija izpolnjuje tako vse pogoje za znižanje

zavarovalne požarne premije.

Delovna organizacija bo plačala za požarne prijavnike 350.000,00 dinarjev. Ta finančna sredstva so dobro naložena, ker bodo zaradi znižane požarne premije kaj kmalu povrnjena.

Na obisku

Navada je že, da vsako leto ob tovarniškem prazniku obiščemo naše upokojence, ki so v domu počitka Tisje. Med 168 oskrbovanci je le 11 naših upokojencev. Srečanje z njimi je vedno neko posebno doživetje. Zbrali smo se v direktorjevi pisarni. Hvale o dobrem počutju in oskrbi v domu ni bilo konec. Vsi, brez izjeme so zadovoljni. Pravijo, da je njihova domska skupnost, kamor so vključeni vsi oskrbovanci, kot velika družina. Vsak petek se zberejo v veliki jedilnici, kjer se pomenijo o vseh težavah in jih skušajo kar se da uspešno rešiti. Ne marajo, da se o težavah govori izven doma, kajti želijo jih razčistiti sami, z lastnimi močmi.

Že nekaj let dom uspešno vodi direktor tov. Gusti Grošelj. Pripovedoval nam je o izboljšavah v domu, ki so jih dosegli v zadnjih letih. Izdelali in opremili so veliko bolniških sob in dnevnih prostorov, uredili so okolico doma, ki so jo popestrili z izdelki dveh likovnih kolonij, izdelali so lastni vodovod, adaptirali so celotni kompleks stavb, ki sodijo k domu, in opremili jo modernimi pralnico, ki bo povsem zadostila njihovim potrebam. Spremenilo

mu je zelo prijazno, še posebno skrben pa je naš tov. direktor. Okolica doma je lepo urejena, tako da se radi sprehodimo.« Ko je končala, je z vedrsm nasmehom pogledala po omizju, kot bi hotela reči: »Saj še nisem povedala vsega. Veliko boljše nam je, kot si mislite. Kajne, da se vse strinjate z mano.«

»Nič hudega ni, samo svojega doma nimamo,« je še dodala Štrosova.

Rozalija Brunček je ravno na dan našega obiska do-

Posnetek za spomin na obisk. Sedijo: Fani Zabukovec, Martina Brežgar in Ana Novak

lepo živeti, posebno če nate ne pozabijo domači in člani delovne organizacije, kjer si je prislužila svojo zasluženjeno pokojnino.

Od vseh naših upokojencev je le en moški. Zupan Alberta smo zato obiskali na moškem oddelku. V lepo urejeni in čisti sobi je sedel sam pri oknu in si s cigareto krajšal čas. Videti je bilo, da nas je vesel, le kapljica v steklenici ni bila po njegovi volji. Včasih si želi popiti tudi kakšen kozarec vina, ki pa njegovi boleznj škoduje.

»Lepo, da ste nas obiskali. Želimo, da še večkrat pridete, saj smo bili tudi mi kovači današnjih lepših dni,« nam je v imenu vseh ob slovesu povedala Dolinškova.

Se se bomo vrnil. Vrnili se bomo za Novo leto in

Albert Zupan

vam vsem tudi takrat začeleli čim več zdravja in veselja v domu, ki poleg dobre oskrbe in nege nudi tudi veliko mero domačnosti.

Vera Bric

Sedijo: Ana Kralj, Marija Šular, Tončka Jeltnikar, Tončka Dolinšek — stojijo: Ana Štros, Vera Bric, Rozalija Brunček, Gusti Grošelj, Lea Kappel

pa se je tudi življenje v domu, ki je z dneva v dan za oskrbovance bolj zanimivo. Zaposluje jih delovna terapija. Delajo izdelke, ki krasiijo stene v domu. Enkrat mesečno pa praznujejo rojstne dneve in jubileje oskrbovancev.

Tov. Tončka Dolinšek, ki je v domu le nekaj mesecev, nam je pripovedovala:

»V domu nam ni nikoli dolgčas, saj smo zaposleni ves dan. Vsak trenutek se nekaj dogaja, tako da o dolgočasu ni govora, čeprav smo že stari. Osebe v do-

polnila 85. rojstni dan. Darovanega cvetja in manjše zakuske je bila zato še posebno vesela. Želela je, da jo za rojstni dan slikamo, da bo imela trajnejši spomin.

V bolniški sobi so tri naše upokojenke. Zabukovčeva mama je še vedno dobre volje in rada povpraša, kaj je novega v Litiji. Tudi Novakova je vedno nasmejana in za vsako prijazno besedo neskončno hvaležna. Brežgarjeva pa malo potarna o tem in onem, na koncu pa le pove, da je tudi v domu

Žepna knjiga

Na 250 prodajnih mestih v Sloveniji, v samopostrežnicah, kioskih in seveda knjigarnah, čakajo ljubitelje branja nove knjige iz zbirke ZEPNA KNJIGA.

Letos izhajajo knjige v tej zbirki postopoma, doslej jih je izšlo osem, tik pred izidom je deveta, VOJNA ZVEZD, po kateri je bil posnet najuspešnejši znanstveno fantastični film vseh časov — knjiga bo prišla v prodajo ob istem času, ko se bo v naših kinematografih začel vrteti film.

Pred tem pa so že izšle knjige:

SATTLER: Bitka na Neretvi — pričevanje o najbolj krvavi bitki jugoslovanskih partizanov.

ZORMAN: Draga moja Iza — sodobni roman domačega avtorja

PRIKRIL: Pekel na Pacifiku — boji med mornaricama ZDA

in Japonske v drugi svetovni vojni

WERTHEIMER: Kleopatra — kraljica, ljubimka in pustolovka na prestolu egipčanskih faraonov

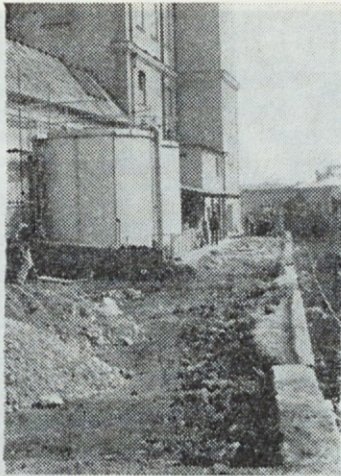
SEGAL: Ljubezenska zgodba — svetovni bestseller, predloga znanemu filmu

KONSALIK: V omami LSD — roman o sužnjih mamil

CAPOTE: Zajtrk pri Tiffanyju — umetniško dognana sodobna povest, po kateri je bil posnet znani film

KOŠICEK: Ljubezen, spolnost, sreča — nasveti seksologa in psihologa za življenje v dvoje Najcenejše teh knjig so po 30.— din, večinoma se njihove cene gibljejo med 40.— in 60.— dinarji, najobsežnejše pa so po 90.— din. To so cene, ki dose-gajo komaj četrtno tiste cene, ki bi jo take knjige imele v normalni trdo vezani izdaji.

Adaptacijska gradbena dela na rampi

— Delavci TOZD Gradmetal Litijski so s pomočjo vrtilnih strojev odstranili staro betonsko prevleko.

Pred obratovanjem predmešalnice vlaken bomo vsa transportna pota označili z vidno belo črto, da bo zagotovljen neoviran transport in varnost pešcev.

Pred betoniranjem rampe je bila na novo urejena kanalizacija, položene toplovodne cevi in druga instalacija za predmešalnico vlaken

Po vsej dolžini transportne poti je odstranjen ozkotračni tir. Naši upokojeanci in starejši delavci se še spominjajo časov, ko smo odvažali po tiru vozičke, napolnjene s premogovinimi odpadki s konji, in kasneje z motorno vleko. Zadnji motorist je bil Vladimir Taufer. Z motorno vleko smo premikali tudi vozičke z balami bombaža. Z nakupom elektrokare smo leta 1955 opustili transport po ozkotračnem tiru.

DELAVSKA UNIVERZA LITIJA

razpisuje v šolskem letu 1978/79

vpis

v naslednje izobraževalne oblike:

SOLSKKE OBLIKE

- ekonomska srednja šola
- tehnična komercialna šola
- tehnična prometna šola
- tehnična strojna šola
- delovodska elektro šola
- delovodska gradbena šola
- delovodska kovinarska šola
- poslovodska trgovska šola
- administrativna šola
- poklicna elektro šola
- poklicna kovinarska šola
- poklicna šoferska šola

PRIDOBITEV KVALIFIKACIJE IN FUNKCIONALNO USPOSABLJANJE

ZA DELA V:

- v gostinstvu
- gradbeni stroki
- za strojnike težke mehanizacije
- za voznike viličarja

RAZNI TEČAJI

- strojepisni — začetni in nadaljevalni, tuji jeziki nemški in angleški — začetni in nadaljevalni, delo z žepnim računalnikom, varstvo pri delu, higienski minimum, kurjačev

PRIJAVE OD 25. AVGUSTA DO 30. SEPTEMBRA 1978,
INFORMACIJE NA UPRAVI DU, TELEFON 88-182
— OBČANOM PRIPOROČAMO OBISK KNJIŽNIC
V LITJI, ŠMARTNEM IN GABROVKE TER KINO-
PREDSTAV V ŠMARTNEM.

V novo šolsko leto

Prvega septembra so se znova odprla šolska vrata, in pričelo se je šolsko leto 1978/79. Spočiti so se učenci in učitelji vrnili na svoja delovna mesta, prvi da pridobivajo, drugi da dajo predpisano gradivo. Različne obraze sem videl ta dan pred šolo, kakor da se je na njih zrcalila njihova miselnost. Videl sem resne in brezskrbne, nasmejane in zaskrbljene, vse pa pripravljene, da se spoprimejo s težavami. Učenci od 2. do 8.

Pomočnik komandirja postaje milice, Ciril Golouh, je povedal nekaj nasvetov staršem, in opozoril prvošolčke na nevarnosti, ki prežijo na cestah

Sedaj bo šlo zares

razreda so se zbrali okoli razrednikov, prejeli prva navodila. Šola je pričela svoje življenje po ustaljenem urniku, in že drugi šolski dan je življenje v njej teklo tako, kot da se julija in avgusta sploh ni ustavilo.

Za najmlajše, učence prvih razredov, pa se je življenje s prvim šolskim dnevom popolnoma spremenilo. Zapustili so varno zavetje doma in stopili v širšo družbeno skupnost. Starejši šolarji in tovarišice

učiteljice so jih na pristrčni proslavi toplo sprejeli, jim zaželeli dobrodošlico in mnogo uspeha pri delu. Sprva nekateri preplašeni, so se ob poslušanju pesmic in recitacij vživeli, prav pristrčno pa so se razveselili malice. Upajmo, da jim bo prvi šolski dan ostal v prijetnem spominu.

Z ravnateljem, tov. Jožetom Grošljem sem spregovoril nekaj besed o organizaciji pouka v novem šolskem letu. Novo šolo bodo obiskovali učenci dveh prvih, dveh drugih, dveh tretjih in enega četrtega razre-

da ter vsi učenci šestega, sedmega in osmega razreda, staro šolo pa učenci dveh prvih, dveh drugih, dveh tretjih in dveh četrth ter vsi učenci petih razredov. Zanimivo je to, da so nižji razredi številčno močnejši na stari šoli. Kadrovskih problemov ni. Razveseljivo je tudi to, da bodo letos vozili v šolo tudi učence iz Podšentjurja in Velikega vrha, ki so do sedaj, vsa leta, pešali več kilometrov dnevno. To so zadnji učenci iz okolice, ki so imeli dolgo pot v šolo.

M.

Starejši učenci so pripravili svojim naslednikom lep sprejem

Starši in prvošolčki

Visok krvni pritisk

(Nadaljev. iz prejšnje številke)

Krvni pritisk — kaj je to?

Vsak ima svoj krvni pritisk, to je pritisk krvi na steno arterij — žil (utrpalnic). Pri vsakem srčnem utripu doseže krvni pritisk majhen vrh, ki mu sledi, ko se srce spet razširi, majhen padec. To se zgodi 60–80 krat v minuti. Krvni pritisk se spreminja od trenutka do trenutka. Ko spimo ali ko smo mirni, je najnižji. Brž ko se razburimo ali delamo, poraste. Za vzdrževanje pravega pritiska v žilah je potrebno redno delo črpalke — srca. Srce poganja kri po telesu z določeno silo brez večje škode zase. Ko postanejo žile s staranjem trše in manj voljne ter se nekoliko zožijo, poraste v njih upor. Srce premaga ta nekoliko večji upor z večjim delom.

Zaradi še ne v celoti dognanih vzrokov se pogosto zgodi, da se začnejo žile ožiti že v mladosti, predvsem drobne žile (arteriole). Zmanjša se količina krvi, ki lahko preteče skozi. Proti nevarnosti, da bi tkiva odmrla zaradi pomanjkanja kisika, se samodejno poveča potisna sila srca, ki skuša premostiti oviro. Pride do zvišanja krvnega pritiska; ta porast pa je trajen in velik ter je vzrok za bolezen, proti kateri se danes uprte naše misli. Zvečan upor v žilah je vzrok, da mora srce črpati z vedno večjo silo. Ob tem se srčna mišica postopno zdebili. Srce utegne premagati upor v ceveh do neke meje in le za določen čas. Pri tem se veča. Pravimo, da je razširjeno. Čim večja je ovira, tem večja sila je potrebna za zadostno dovajanje krvi in kisika v tkiva in organe. Postopno pa začne srce pešati in končno opeša.

Naraščanje upora v žilah utegne srce premagovati leta dolgo, ne da bi bolnik imel pri tem kake motnje. Morda se včasih nekoliko zaduha pri večjih naporih. Brž ko začnejo rezervne sile srca popuščati, začne upadati tudi bolnikova zmogljivost za delo: zaduha se že pri majhnih naporih. Pa ne samo to! Ves čas trajanja visokega krvnega pritiska se v žilah odigravajo bolezenske spremembe, ki bi jih lahko imenovali obrabnostne in so posledica delovanja visokega krvnega pritiska na notranjo plast žilne stene. V žile se začno odlagati razni presnovki, predvsem apnenec, maščobe in holesterol. Končni rezultat tega procesa je zmanjšanje prožnosti žilnih sten, ki postanejo trše in se dodatno zožijo. Ko se nabere večja količina teh presnovkov, utegne priti do popolne zamašitve. Tkiva, ki ne dobivajo več krvi, odmrejo. Če se to zgodi v življenjsko važnem organu, so posledice zelo hude. Zgora žile v srcu povzročijo hudo okvaro, ki ji pravimo miokardni infarkt in utegne biti v hipu smrtna. Zgora možganske žile se kaže z bolezensko sliko, ki ji pravimo možgansko kap. Zgora žile na spodnji okončini je vzrok za nastanek gangrene (odmrtje

tkiv), ki nam je ne uspe pozdraviti z nobenim zdravilom in zahteva odstranitev (amputacijo) okončine.

Malokdaj utegne telo popraviti vse posledice take zapore žile. Pogosto so posledice tako hude, da bolnik ostane trajni invalid. S sodobnim zdravljenjem pa zmomore do neke mere in na nekaterih organih zmanjšati posledice zamašitve žil in nam danes uspe že znaten odstotek bolnikov vrniti v delovni proces, včasih celo na prejšnje delovno mesto.

Kljub temu da more že zmereno zvišan krvni pritisk povzročiti hude okvare na srcu, ledvicah in možganih, je vendar res, da more trajati visok krvni pritisk včasih dolga leta brez hujše prizadetosti teh organov. To je velika izjema in zato ne kaže upoštevati teh redkih primerov pri naših načrtih zdravljenja bolnikov z visokim krvnim pritiskom.

Kolikšen naj bo normalni krvni pritisk?

Da ne bo prišlo do bolezni, ki so posledica krvnega pritiska.

V prejšnjih desetletjih se je ukoreninila domneva, po kateri naj bi bila zgornja vrednost pritiska toliko nad 100, kolikor je bolnik star. Bolnik, star 70 let, naj bi imel zgornji pritisk 170. Preiskave zadnjih let pa so takšno gledanje ovrgle. Kaj pravzaprav povedo številke, s katerimi izražamo krvni pritisk? Krvni pritisk označimo z dvema vrednostma. Zgornji pritisk (sistolni) izmerimo v hipu, ko srce potisne kri v žile. Spodnji pritisk (diastolni) pove, s kolikšno silo kri pritiska na steno žil v času, ko je srčna mišica ohlapna.

Za merjenje krvnega pritiska uporabljamo aparat — sfingomanometre. Aparat sestavlja: navpično stoječa steklena graduirana cevka, ki ima na dnu rezervoar z živim srebrom. Cevka je spojena z gumeno manšeto, ki jo pri meritvah pritiska ovijemo okrog nadlehti. S črpanjem zraka v manšeto iz gumene bučke pritisk v manšeti naraste in vzporedno zraste tudi višina živega srebra v stekleni cevki. Brž ko sta pritisk v manšeti in pritisk krvi v žili enaka, slišimo s slušalko v komolčnem zgibu zvok utrpalnice. To je zgornja vrednost krvnega pritiska. Vrednost spodnjega pritiska pa zabeležimo, ko ob spuščanju iz manšete zvoka utrpalnice več ne slišimo.

Poleg navedene oblike merilnika krvnega pritiska uporabljamo še druge, od katerih se je za domačo rabo najbolj obnesla tista z manometrom v obliki ure (sfingomanometer na anaeroid).

Po obsežnih statističnih raziskavah so strokovnjaki prišli do zaključka, da je za odraslega človeka srednjih let najprimernejši krvni pritisk 120/80 mm Hg (milimetrov živega srebra — Hg — iz latinske besede Hydrargyrum, kar pomeni živo srebro). Krvni pritisk navadno zdravnik imenujemo RR (po začetnicah

priimka italijanskega zdravnika Riva Roccija). Idealen krvni pritisk naj bi bil nižji, okrog 110/75 mm Hg. Škodljivi učinki sistoličnega krvnega pritiska se začno zanesljivo kazati, če je ta vrednost nad 140 mm Hg. Pri teh vrednostih je škodljivost sicer majhna. Čim višji je pritisk, tem hujše so posledice in pri vrednosti 180/100 so že velike.

Visok krvni pritisk zanesljivo skrajša življenje ker pospeši nastanek bolezni srca, možganov in ledvic, ker pospešuje razvoj arterioskleroze žil teh organov. Škodljivo delovanje visokega krvnega pritiska na žile je še večje, če se mu pridružijo nekatere bolezni, bolezenska stanja ali razvade, ki jih imenujemo dejavnike tveganja (rizične faktorje). To so v prvi vrsti povečana količina maščob v krvi, kajenje, sladkorna bolezen, debelost, povečana količina sečne kisline v krvi.

Število ljudi, ki zbolijo zaradi posledic visokega krvnega pritiska, je v tehnološko razviti družbi zastrašujoče. Zato ne preseneča, da se je razmahnil boj proti temu zlu. Svetovna zdravstvena organizacija daje boj proti tej bolezni tudi v letošnjem mednarodnem dnevu zdravja mesto, ki ji pripada. Temu cilju je posvečeno vse leto tudi pri nas.

Letošnji prispevki skušajo izpopolniti po eno od vrzeli v poznavanju te bolezni. Najprej je statistično prikazano njeno stanje pri nas in v svetu. V naslednjih prispevkih so najprej nanizani za nastanek bolezni, zatem pa nujni ukrepi, da preprečimo njen nastop in še obveznosti za uspešno zdravljenje posameznika. Ker visok krvni pritisk ni enovita bolezen, smo se v prispevkih dotaknili tudi grobe razdelitve bolezni in prikazali vsa različna pota njenega zdravljenja. Marsikdaj je pomembno ugotoviti, ali gre za tako obliko bolezni, ki jo lahko ozdravimo z operacijo. Točne diagnostične opredelitve visokega krvnega pritiska so sicer zamudne in za bolnika določena obremenitev. Tudi drage so, vendar pri nekaterih bolnikih neogibne.

Nadalje so prikazane tudi nekatere najpogostnejše posledice nezdravljenega ali zanemarejenega visokega krvnega pritiska. Sem spadajo zlasti možganska kap in bolezen ledvic. Poleg začelnega zdravljenja in vzdrževanja izboljšanja z rednim jemanjem zdravil je pomembna tudi rehabilitacija pri hujših posledicah hipertonijske. Posebej je opisana dejavnost v zdravilišču Radenska v Radencih, ki prerašča v naš republiški rehabilitacijski center za kardiovaskularne bolnike.

Posebno mesto med prispevki ima tudi opis zdravega načina življenja, ki je nujen in pomemben prispevek pri preprečevanju in zdravljenju zvišanega krvnega pritiska. Bolnik mora namreč pri vseh postopkih zdravljenja sodelovati in velikokrat tudi smiselno spremeniti celoten način življenja.

Na koncu — ne kot najmanj pomembno — je opisano sodelovanje »Lek-a« v jugoslovanski

akciji proti hipertenziji, ki je zanimiv primer, kako bi lahko tudi farmacevtska industrija sodelovala v skupnih družbenih prizadevanjih za reševanje tega pomembnega zdravstvenega in socialnega vprašanja, saj zadeva in obvezuje zaradi svoje razsežnosti in zahtevnosti vso našo skupnost.

V letošnji akciji za odkrivanje bolnikov z visokim krvnim pritiskom naš cilj ne bo dosežen, če ne bomo vsakemu odraslemu Slovencu vsaj enkrat izmerili krvnega pritiska, pri bolnih pa tolikokrat, kolikorkrat bo potrebno.

Vzporedno s temi nalogami je naša dolžnost, da bolnike osveščamo o nujnosti zdravljenja bolezni že v tisti fazi, ko še nimajo težav. Samo tako bomo zagotovili uspeh zdravljenja in uresničili cilj: dolgo življenje v čim boljšem zdravstvenem stanju. Krog naših prizadevanj bo sklenjen šele, ko bomo v našo dejavnost zajeli slednjih tudi preprečevanje bolezni. Od tega smo pa žal še daleč.

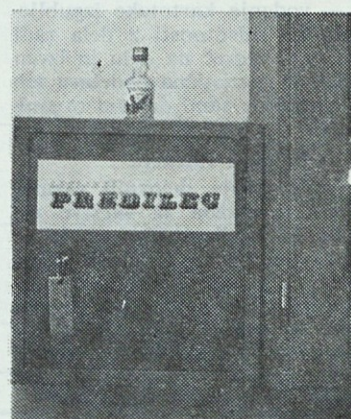
Vsak bolnik z visokim krvnim pritiskom bo mnogo storil za svoje zdravje, če bo skrbel za pravilno težo, če bo užival manj slano hrano in če ne bo kadil. Takó pripravljen bolnik bo kmalu dobil zanesljivega zaveznika v svojem zdravniku v ambulanti splošne medicine — v zdravniku, ki je sprejel nenehni boj proti visokemu krvnemu pritisku za svojo stalno obliko dela. Ker je najbolj ogrožena starostna skupina ljudi od 25.—50. leta, so naše besede s posebnim poudarkom namenjene prav tej skupini.

Bistvena spoznanja so stara in jih je opisal že Valvasor takole: »Zakaj po navadi je človeško zdravje ob zmernem in pravem varčevanju ali pri skromnih zalogah in življenjskih potrebščinah mnogo boljše kakor ob potratnem obilju ali kakršnem koli pretiravanju«.

(Valvasor V.J.: Slava Vojvodine Kranjske — LIII: Prebivalci Četrte petine ali Notranjske).

dr. Boris Cibic

Dopisujte v naše glasilo

Ne prispevate veliko! A če prispevate, nikar »HERME-LIKO«!

Varstvo pri delu

— Izvajanje varstva pri delu je po družbenem dogovoru posebnega pomena v organizacijah združenega dela.

Normativna dejavnost varstva pri delu je zajeta v samoupravnih sporazumih in samoupravnih aktih, ki morajo biti sprejeti še v tem letu.

— Varstvo pri delu zajema **pravno, socialno, zdravstveno in tehnično varstvo pri delu**. Po zakonu o delovnih razmerjih je služba za varstvo pri delu dolžna nadzirati tudi izvajanje posameznih določil zakona o delovnih razmerjih, in o vseh nepravilnostih obveščati organe delavske kontrole.

— V letu 1978 smo prejeli samoupravne sporazume o pravicah in obveznostih iz socialnega zavarovanja. Posamezna določila samoupravnega sporazuma Zdravstvene skupnosti občine Litija, urejajo zdravstveno zavarovanje in udeležbo zavarovancev pri koriščenju zdravstvenih storitev. Problematiko iz zdravstvenega zavarovanja podrobneje obravnava samoupravna skupnost za zdravstvo. V Predilnici Litija je bilo izvoljenih v SIS za zdravstvo 7 članov delovne organizacije, ki sodelujejo v samoupravnih organih zdravstvene skupnosti.

— Kurativno in tudi preventivno zdravstveno varstvo za našo delovno organizacijo izvaja v sodelovanju s socialno, kadrovske in varnostno službo **obratne ambulante** pod vodstvom obratnega zdravnika dr. Pavla Lebingerja.

Ta dejavnost obsega:

- zdravniški pregledi v ambulantih

- zdravniški pregledi pred zaposlitvijo

- preventivni zdravstveni pregledi

- premeščanje nosečnic, oseb z zdravstvenimi okvarami na lažja delovna mesta

- kompletiranje dokumentacije za invalidsko ocenitev

- določanje opravil, delovnih mest za manj zmogljive osebe

- sodelovanje pri oceni ekoloških in higienskih pogojev v oddelkih in izvajanje ukrepov za sanacijo delovnih razmer

- vodenje kartoteke izgubljenih dni odsotnosti z dela radi bolezni, nesreč na delu in izven dela, in statistična obdelava teh podatkov v sami delovni organizaciji

— **Delovne razmere**

Vrednotenje delovnih razmer opravlja služba za varstvo pri delu na podlagi meritev, ki se opravljajo v sami delovni organizaciji, ali jih opravljajo pooblaščen strokovni zavodi za varstvo pri delu.

Ugodne klimatske razmere so podane, kot so temperatura, relativna vlaga in gibanje zraka v letnem in zimskem razdobju v mejah dopustnosti in normativov. V delovni organizaciji so klimatske naprave urejene v predpredilnici bombaža, predpredilnici sintetične, predilnici bombaža in sintetične, v prvem

in drugem nadstropju predilnice.

V sukalnici je predvidena rekonstrukcija obstoječih klima naprav. Tako se v predmešalnici vlaken klima naprave že montirajo. Zaradi finančnih sredstev, s katerimi ne razpolagamo, je potrebno narediti sanacijski program montaže ali rekonstrukcije obstoječih klima naprav. Izvajanje sanacijskega programa je skupni interes, ker brez ugodne klime ni kvalitetne preje, in tudi ne večje storilnosti.

Zaprašenosť

Le na posameznih mestih količina bombažnega prahu dosega 2 mg/m³ zraka. Prah se odvaja preko ventilacijskih kanalov v prašne komore. Zajemanje prahu še ni zadovoljivo rešeno v predpredilnici, ker je večja zaprašenosť dvorišča; sama lokacija izdelovalnice zabojev je v neposredni bližini klima naprav.

Osvetljenost

Osvetljenost oddelkov je zadovoljiva, saj se v predilnicah giblje med 300–500 luxi (LX). Zaradi neenakomernosti osvetljenosti se v posameznih oddelkih nameščajo dodatna svetlobna telesa. Elektro-obrat se trudi, da je direktna osvetlitev barvnih niti v predilnici sintetične stalna in sproti nameščajo pregorele žarnice na prstančnih strojih. V čistilnici odpadkov in skladišču preje so svetlobna telesa v prahutesni izvedbi. Osvetliti bo potrebno še drugo sotorno skladišče bombaža ob vodnem bazenu.

Hrup

Nivo hrupa presega dovoljeno mejo v predilnicah in sukalnici, saj dosega do 85 db. Hrup povečuje večje število strojev v oddelkih, konstrukcija zgradb in zastarelost posameznih strojev. Zaposleni uporabljajo kot zaščitno sredstvo proti hupu stekleno vato.

Zgradbe

V vseh proizvodnih oddelkih je toplotni pod (razen čistilnice odpadkov). Zgradbe so vzdrževane. Še večja ažurnost bo potrebna ob adaptacijah in premetitvah strojev, ker je zaradi manjših pomanjkljivosti največ poškodb.

Obnovljene so bile fasade in strehe, z izjemo skladišča odpadkov (napušč), ki je potrebno trajnejše rešitve.

Temperaturne razlike ob prehodih skuša služba vzdrževanja reševati z vetrolovi, pri katerih je veliko vzdrževalnih del. Zaradi povečanega obsega proizvodnje so vedno večji problemi v notranjem prevozu bremen s transportnimi vozili. Zaradi zahtevnosti z materiali ni zagotovljena zadostna širina transportnih poti. Po adaptaciji bomo morali označiti transportne poti. Industrijski tir bo potrebno zaradi dotrajanosti železniških pragov in posameznih tirnic, obnoviti.

Mehanizacija transporta

Notranji transport je v večji meri mehaniziran. Transportni delavci so opravili izpit za voz-

nike viličarjev. Zaradi večjega števila tovornjakov je na dvorišču velika gostota tovornega prometa in potrebna večja previdnost, saj se križajo pota transportnih vozil in pešcev. V posameznih oddelkih je izveden paletni sistem prevoza materialov s kontejnerji s pomočjo viličarjev. Težko delo vlačnja materialov s ključko ali ročnimi »vozički - rudelčki« je odpadlo. Več poškodb je z ročnimi vozički, v katerih je naloženo predpreja. Vozički niso stabilni, in se radi prevrnejo. Mehanizirani transport bombažnih vlaken in odpadkov predstavlja večjo požarno nevarnost za nastanek požara. Služba vzdrževanja ima večjo zadolženost pri vzdrževanju in adaptaciji prašnih kanalov. Izvršuje se redno čiščenje teh kanalov. V čistilnici bombaža so nameščene stabilne požarne naprave na ogljikov dioksid.

Delovne priprave in naprave
Obdelovalne stroje vzdržujejo strokovne osebe. Posamezni stroji se nadomeščajo z novimi, sodobnejšimi. Večja nevarnost za poškodbe so stroji v mizarski delavnici. Vsi stroji imajo ustrezno zaščito. Naročen je novi rezkalni stroj. Upoštevač stopnjo nevarnosti za poškodbe, so pri vzdrževanju manjše poškodbe, kar je dokaz upoštevanje predpisov iz varstva pri delu.

Posode pod pritiskom

S prehodom kurjenja, oziroma ogrevanja oddelkov s kurilnim oljem, je odpadlo težaško delo kotlarjev. Večja odgovornost je pri nadzoru in vzdrževanju kotlovnih naprav.

Vsi kotlarji imajo opravljen strokovni izpit za kurjače in preizkus znanja iz varstva pri delu.

Butanska postaja

Plinski štedilniki in vodni grelci se napajajo v menzi iz stabilne butanske postaje. Delo pri menjavi jeklenk bi odpadlo, če bi namestili stabilno posodo — kontejner. Posluževanje je varnejše, zagotovljena je stalnejša zaloga plina. Zgraditi tudi ni potrebno skladišča za jeklenke, ki sedaj niso primerno skladiščene. Nadzor nad delovanjem butanske postaje izvaja strokovna oseba, ki sproti odpravlja nastale okvare na instalacijah butanske postaje.

Dvigala

4 tovarna dvigala so stalno vzdrževana. V letu 1978 so bila temeljito obnovljena in ustrezajo določilom za izdajo obratovalnega dovoljenja, ki je potrebno. Vozniki dvigal dnevno izpolnjujejo poročila o usposobljenosti dvigal. Posamezne kršitve so še pri uporabi dvigal, ker je po pravilniku vsak prevoz oseb nedovoljen.

Kompresorji in tlačne posode

V delovni organizaciji imamo že 50 kompresorjev na stisnjen zrak, ki so sestavni del delovnih strojev. Zavod za varstvo pri delu SRS je v letu 1978 vse kompresorje in tlačne posode pregledal. Po zapisniku so bile odpravljene vse pomanjkljivosti.

Električne instalacije

Električne instalacije so varovane po sistemu ničanja. Z no-

vogradnjo in adaptacijo predilnice se kapacitete vedno večajo. Strokovna služba izvaja stalen nadzor na brezhibnostjo elektro-naprav. Vsak uporabnik, zlasti grelnih naprav, je dolžan javiti vsako okvaro predpostavljenim.

Nedovoljena je uporaba kuharstev brez izolirnega podstavka, uporaba neustreznega kabla ali kuharstev. Poostrene varnostne mere so potrebne v prehodnem zimskem obdobju pri uporabi grelnih teles (pečic). Pri vseh instalacijskih delih na elektronapravah se moramo izogibati provizorijev, katere izvedba ni ustrezno izvedena, in sama zaščita pred napetostjo dotika, nezadovoljiva.

Tekstilni stroji

Sama zaščita strojev mora biti izvedena skladno s proizvodnim procesom. Posamezni izdelovalci strojev vedno izpopolnjujejo, skladno z varnostnimi predpisi, zaščito posameznih strojev, in so posamezne konstrukcije mikalnikov Hergeth all prstančnih strojev izpopolnjene. Nezadostno so zavarovani trgalski stroji v čistilnici odpadkov, ki so tudi že iztrošeni. Ob nepazljivosti posluževalcev so ti stroji vir težjih delovnih poškodb.

Zlasti jugoslovanski izdelovalci strojev še ne izpolnjujejo vseh pogojev ekonomije po večji produktivnosti. Premalo upoštevajo specifične slovenske razmere, ko ne moremo izbirati novih delavcev po zahtevah, ki jih vsiljujejo konstruktorji predilnih strojev. Zaradi stezanja, večjega pripogibanja, je večja možnost mišičnih obolenj in obolenj hrbtenice.

To pomanjkljivost zmanjšujejo druge konstrukcijske izpopolnitve, saj pri novih strojih odpade šivanje vretenjskih trakov in ročna nastavitve voza in ločilcev niti. Pri teh nastavitvah je bilo tudi več delovnih poškodb.

— Zapostavljanje invalidnih oseb in oseb z zdravstvenimi okvarami s strojnimi čiščenjem cevke se tudi spreminja delo oseb z manjšo delovno sposobnostjo. Vsa dela se prenašajo v same proizvodne oddelke. Ob stalnem pomanjkanju čistilk, bo potrebno zvišati dohodek čistilk pri ponovnem vrednotenju čiščenja sanitarnih prostorov. Izgleda, da se tudi pri nas odnos do dela spreminja, kar bo potrebno upoštevati. Več prizadevanj bo potrebno pri adaptaciji posameznih delovnih naprav in priprav, da bodo manj zmogljive osebe glede na preostalo delovno sposobnost mogle opravljati koristno delo. Na tem področju bo zaželeno večje sodelovanje obratnega zdravnika.

— Osebnostna varstvena sredstva se nabavljajo na podlagi zahtevnosti del in nevarnosti za nastanek poškodb in obolenj pri posameznih delih. Potreben pa je nadzor, da se osebna varovalna sredstva tudi namensko uporabljajo. Zlasti pri delih v višini, se mora izvajati dela pod posebnim nadzorstvom ob uporabi ustreznih varstvenih sredstev. Vse neuporabne, dotrajane lest-

ve se morajo sproti odstranjevanju.

Nočno delo žena

Sekretariat za delo SRS izdaja delovnim organizacijam soglasje za nočno delo žena pod pogoji:

1. da ima OZD zagotovljeno posebno varstvo žena, mladine in invalidov po določilih zakona o delovnih razmerjih;
2. da ima sanacijski program postopne ukinitve nočnega dela žena;
3. da ima na nočni izmeni topla obroki;
4. organizirano varstvo otrok;
5. organiziran prevoz delavcev na delo;
6. zagotovljeno strokovno nadzorstvo med nočnim delom;

Pri urejanju posebnega varstva žena in premeščanju na dnevne izmene sodelujemo z obratnim zdravnikom. Topla malica je zagotovljena na dopoldanski in popoldanski izmeni, na nočni t. i. zgodnji jutranji izmeni je zagotovljen poleg malice še brezplačni obrok toplega mleka. Po sanacijskem programu bo v letu 1979 ukinjena 4. izmena v predpreditilnici in čistilnici.

Varstvo okolja

Tudi naša delovna organizacija mora upoštevati vse zakonske predpise iz področja varstva okolja, in to glede varstva zraka, hrupnosti okolja, o onesna-

ženju voda in okolja z odpadnimi snovmi, fekalijami itd. Pri izvajanju sanacijskega programa bo potrebno skupno sodelovanje z občinskimi organi.

Izobraževanje iz varstva pri delu

Izrednega pomena je uvajanje novo sprejetih delavcev za opravljanje posameznih del, ker izhajajo novo sprejeti delavci iz različnega delovnega okolja. V prvem polletju je bilo sprejetih preko 50 novih delavcev. Vsaj polovica teh je iz drugih republik. Uvedba na delovno mesto, poznanje osnov tehnološkega procesa in varnosti na delu, je pogoj za pričetek dela. Uvajalni seminarji pridobljeno znanje še poglobljajo. Več prizadevnosti bo potrebno pri praktičnem usposabljanju vseh odgovornih oseb. Na posameznih delovnih mestih se opravljajo preizkusi znanja iz varstva pri delu iz tehničnega in požarnega varstva. Pri samem poučevanju bo potrebno v večji meri uporabljati avdiovizuelna sredstva, diapozitive in filme iz varstva pri delu, kar drugod v večji meri že uporabljajo. Poškodbe pri delu v prvem polletju so obdelane v posebni prilogi. Iz podatkov je razvidno, da je uspešno varstvo pri delu predpogoj za dobro počutje pri izvajanju nalog v proizvodnji in okolju, v katerem živimo.

F. L.

Milan Maver
Racionalizacija za naše razmere
Konstruktiven predlog, kako povečati storilnost.

Nove knjige v knjižnici

KNJIGE ZA OTROKE:

- za cicibane
Valjavec: Pastir
Sedlak: Pesnice
Albreht: Pri igri
Albreht: Dobro jutro
Vrščaj: Sedem cofov za 1. maj
Raičkovič: Mlin na veter
Hikmet: Sreča prismuknjene žene
Novy: Ribiča v modtem zalivu
- za pionirje
Maurer: Čukec
Milne: Hiša na Pujevem oglu
Carroll: Alice v ogledalu
Pearce: Zaklad pri samotni roži
- za mladince
Guy: Prijateljci
Lavrenev: Enainštirideseti
Jakopin: 9 fantov in eno dekle
Bruckner: Zlati faraon
Šmahelova: Velik križ

KNJIGE ZA ODRASLE:

- leposlovni in družbeni romani
Zupan: Igra s hudičevim repom
Paral: Njen poklic je žena
Snoj: Jožef
Zidar: Pasjansa
- zgodovinski romani
Graves: Jaz, Klavdij
Jančar: Goljot
- biografski romani
Vuga: Erazem Predjamski I—III
- pustolovski in kriminalni romani
Uris: Bes v gorah
Capote: Hladnokrvno
- fantastični roman
Berlitz: Atlantida
- novele
Krvina: Rodila sem jih
- spomini
Mencinger: Moja hoja na Triglav
- pesmi
Pavlovski: Rdeči petelin in beli petelin

POLJUDNOZNANSTVENA LITERATURA:

- enciklopedije
Heureka / ilustr. enciklopedija izumov
- politika
Korsch: Karl Marx
Kardelj: Svobodno združeno delo
- astronomija
Avsec, Prosen: Astronomija
- medicina
Tekavčič: Kaj mora moški vedeti o sebi
- umetnost
Höfler: Glasbena umetnost pozne renesanse in baroka na Slovenskem
- literarna teorija
Hofman: Pogovori s slovenskimi pisatelji
Milovič: Petar II Petrovič — Njegoš
- zemljepis in zgodovina
Oglejmo si svet: S in SZ Evropa
Zadnik: Zbirka zgodovinskih virov
Turk: Dobrovoljci proti Avstriji
Kermauner: Temeljni problemi primorske politične zgodovine
McLeave: Prekleti umirajo težko

Ugankarski kotichek

- AJAJA — otok čarovnice Kirke
- ANTIFRIZ — tekočina za avtomobilске hladilnike
- LARNACA — kraj na Cipru
- LAMAR — starejša filmska igralka
- OSP — vas pri Kopru
- PTA — egipčanski bog — stvarnik sveta
- LAHORE — glavno mesto Pakistana
- SOKAC — hrvaška atletinja (Diana)
- PERISTIL — s stebri obdano dvorišče

Nagradno križanko oddajte do 15. 10. 1978. Prvih pet reševalcev, ki bodo izžrebani, bomo nagradili s petdeset dinarji.

KRIŽANKO ODDAL:

IME IN PRIIMEK:

NASLOV — ODDELEK:

